

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Rigorózní práce

PRÁVA K NEHMOTNÝM STATKŮM A DOMÉNOVÁ JMÉNA

Konzultant: JUDr. Michal Růžička, CSc.

Zpracovatel: Mgr. Jan Svoboda

Měsíc, rok odevzdání práce: leden 2008

„Prohlašuji, že jsem tuto rigorózní práci zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal, způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

Jan Uhlíř

Obsah:

I.	Úvod	str. 5
II.	Nehmotné statky a práva k nehmotným statkům obecně	str. 6
1.	Charakteristika nehmotného statku, definice a rozdělení nehmotných statků	str. 6
2.	Práva k nehmotným statkům a jejich rozdělení	str. 14
3.	Ochrana práv k nehmotným statkům	str. 16
4.	Duševní vlastnictví	str. 17
III.	Doménové jméno	str. 22
1.	Charakteristika doménových jmen	str. 22
2.	Doménová jména a správce národní domény	str. 30
3.	Doménová jména a právní předpisy	str. 34
4.	Doménová jména z hlediska občanskoprávního vztahu	str. 37
IV.	Vybrané nehmotné statky a práva k těmto nehmotným statkům	str. 43
1.	Ochranná známka	str. 44
2.	Označení subjektů - jméno fyzické osoby, název právnické osoby a obchodní firma	str. 59
3.	Označení původu a zeměpisné označení	str. 80
4.	Autorské dílo	str. 86
V.	Doménová jména a úprava v rámci Evropské unie	str. 88
VI.	Možnosti budoucí právní úpravy práv k doménovým jménům	str. 94

Přehled použitých zkratk právních předpisů

- AZ - zák. č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
- ObchZ - zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- OZ - zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- OZO - zák. č. 946/1811 sb.z.s., obecný zákoník občanský
- TiZ - zák. č. 46/2000 Sb., tiskový zákon
- TZ - zák. č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- ZMJP - zák. č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení
- ZOOPZO - zák. č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele
- ZOOÚ - zák. č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů
- ZoP - zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- ZOZ - zák. č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochranných známkách)
- ZVPPV - zák. č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví)
- ZVZN - zák. č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích

I. ÚVOD

Téma, které jsem si pro svoji rigorózní práci zvolil, považuji za velmi aktuální. V současném světě, kdy se informace, myšlenky a další nehmotné hodnoty stávají určující silou pro další rozvoj společnosti, a to jak v oblasti hospodářské, tak v oblasti sociální i kulturní, nabývá problematika nehmotných statků na čím dál větším významu. Především rozvoj hospodářství je pak stále více závislý na moderních informačních technologiích, které jsou s využitím nehmotných statků neodmyslitelně spjaty. Stejně jako několikrát v minulosti, se i nyní (právě v souvislosti s informačními technologiemi) objevila taková nehmotná hodnota, která by podle mého názoru měla být nejen považována za nehmotný statek, ale práva k tomuto nehmotnému statku by měla být upravena právními předpisy.

V této práci bych se tedy chtěl věnovat nejprve otázce nehmotných statků (popř. také duševního vlastnictví) obecně. V návaznosti na to pak blíže charakterizovat doménové jméno, včetně jeho zakotvení v našem právním prostředí. Dále bych se chtěl zaměřit na některé tradiční nehmotné statky, jako je např. ochranná známka nebo obchodní firma, a to i z pohledu platné právní úpravy práv k těmto nehmotným statkům. Očekávám, že porovnání této právní úpravy by mohlo napomoci k řešení otázky, zda je v České republice vhodné či nutné upravovat práva k doménovému jménu právními předpisy nebo zda je dostačující současný postup, kdy celý systém registrace doménových jmen a práv k nim je založen pouze na smluvním vztahu mezi správcem a registrátory na jedné straně a držitelem doménového jména na straně druhé. Této otázce se hodlám věnovat na závěr této práce.

Ještě bych chtěl upozornit, že o doménovém jméně hovořím jako o nehmotném statku i přesto, že jsem si vědom, že v právní literatuře se objevují názory, že doménové jméno nehmotným statkem není. K této otázce bych se chtěl v této práci také podrobněji vyjádřit.

II. NEHMOTNÉ STATKY A PRÁVA K NEHMOTNÝM STATKŮM OBECNĚ

1. Charakteristika nehmotného statku, definice a rozdělení nehmotných statků

V českém právním řádu není v současnosti pojem nehmotný statek definován a téměř ani používán. Použit není v žádném v současnosti platném zákoně. Tento pojem je použit pouze ve vyhl. č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu. Zde jde však o výskyt okrajový.

Ještě do nedávné doby byl však pojem nehmotný statek použit přímo v zákoně, a to např. v ustanovení § 130 zák. č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník¹.

Pojem nehmotný statek

Vznik pojmu nehmotný statek je datován do 19. století a byl poprvé užit v Německu (Immaterialgüter), přičemž teorie vztahů k nehmotným statkům byla vytvořena někdy na přelomu 19. a 20. století taktéž v Německu. Tento pojem je produktem přirozenoprávních teorií.

Přestože náš platný právní řád pojem nehmotný statek nijak nedefinuje a až výjimku uvedenou výše ani nepoužívá, jde o pojem, který je běžně užíván v právní teorii, a jeho význam je většinou považován za nesporný.

Co se tedy vlastně pod pojmem nehmotný statek skrývá? Jelikož nepovažují za účelné vymýšlet nové definice starých pojmů, užití zde definice formulovanou K. Knapem: „Nehmotný statek lze pojmově vymezit jako statek vytvářený konkrétním duševním obsahem, jehož objektivní výraz je způsobilý být předmětem společenských vztahů,

¹ § 130 zák. č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník: „Majetkové právo, které nebylo uplatněno ve stanovené době u příslušného orgánu, se promlčuje. Nepromlčují se však právo vlastnické a právo hospodaření. Rovněž se nepromlčuje právo na uspořádání vzájemných práv a povinností spoluvlastníků nebo subjektů společného práva hospodaření, pokud spoluvlastnictví nebo právo společného hospodaření trvá. Promlčení nepodléhá též majetková práva k nehmotným statkům. Majetkové právo zabezpečené zástavním právem se nepromlčí, pokud zástavní právo trvá. Zástavní právo se nepromlčuje, pokud má oprávněný subjekt zástavu ve své moci.“

aniž by bylo třeba jeho ztělesnění v hmotné podobě. Objektivní výraz umožňuje u nehmotných statků jejich smyslové vnímání (zpravidla zrakem či sluchem), stejně jako každý hmotný statek (tj. statek vyjádřený v objektivní hmotné podobě) je vnímatelný již hmatem.“²

Vedle samotné definice je možné charakterizovat nehmotný statek dle K. Knapa také za pomoci jeho následujících znaků:

„1. nehmotný statek je duševní povahy, jeho vnímání, popř. užívání je neodvislé od existence hmotného substrátu,

2. nehmotný statek může být kdykoliv a kdekoliv vnímán a užíván neomezeným počtem subjektů, a to bez újmy na jeho podstatě (nespotřebovává se) nebo na jeho funkci (kvalita se užitím nesnižuje),

3. převod práva k nehmotnému statku s privativními účinky pro převodce je povahou nehmotného statku v řadě případů buď zcela vyloučen nebo aspoň omezen, popřípadě vázán na zvláštní podmínky. Zcela vyloučen je u všech práv k nehmotným statkům osobní povahy.“³

Zde je třeba ještě upozornit na názor, že nehmotné hodnoty mohou být za nehmotné statky ve výše uvedeném smyslu považovány pouze tehdy, jsou-li práva k nim upravena právními předpisy. Tento názor však nepovažuji za správný. I v odborné publikaci, ze které jsem převzal definici nehmotných statků, je tento pojem užíván nezávisle na úpravě v právních předpisech. Jinými slovy, nehmotný statek je zde vnímán jako objektivní skutečnost, na kterou pak teprve navazuje rozhodnutí, zda je vhodné, resp. nutné upravit práva k tomuto nehmotnému statku v právních předpisech.

Rozdělení nehmotných statků

Rozdělení nehmotných statků, které považuji za výstižné, lze nalézt např. u I. Telce:

„1) osobní, tzn. v širším smyslu než pouze osobnostní a u právnických osob osobnostně podobné nehmotné statky; tj. ideální nemajetkové hodnoty, jako je např. život nebo zdraví fyzické osoby, její

² Knap K., Opltová M., Kříž J., Růžička M.: Práva k nehmotným statkům, CODEX Praha, r. 1994, str. 11

³ Knap K., Opltová M., Kříž J., Růžička M.: Práva k nehmotným statkům, CODEX Praha, r. 1994, str. 12

soukromí, občanská čest, lidská důstojnost, jméno, dobrá pověst právnické osoby, literární, jiné umělecké nebo vědecké dílo, vynález a jiné duševní plody, jež jsou výsledkem technické tvůrčí činnosti jako např. topografie polovodičového výrobku, užité vzory, průmyslové vzory, nové odrůdy rostlin a nová plemena zvířat aj.

2) majetkové, tj. ideální majetkové hodnoty, jako je například zvukový, obrazový a zvukově obrazový záznam, rozhlasový nebo televizní pořad, obchodní tajemství, důvěrná informace, osobní údaj, obchodní jméno⁴, ochranná známka, označení původu výrobků, know-how aj.“⁵

V návaznosti na to pak I. Telec třídí nehmotné statky na:

„1) nehmotné statky, které nejsou způsobilé být předměty občanskoprávních vztahů (tj. ideální nemajetkové hodnoty, ke kterým se váží smíšená práva osobně-majetková), jež samy o sobě nejsou penězi, jakožto všeobecným ekvivalentem, ocenitelné:

- předměty osobního práva na ochranu osob
  - osobnost fyzické osoby
  - název právnické osoby
  - dobrá pověst právnické osoby
- předměty práva autorského a práv výkonných umělců
  - literární, jiná umělecká a vědecká díla
  - umělecké výkony
- předměty některých (tzv. tvůrčích) práv průmyslových (u nichž je však zcizitelnost právně řešena zcizením udělených majetkových práv k nim – patentů, resp. osvědčení)
  - vynálezy
  - užité vzory
  - průmyslové vzory
  - topografie polovodičových výrobků

⁴ Pozn: V současné terminologii zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, je používán termín „obchodní firma“; budu-li v této práci občas používat termín „obchodní jméno“, budu jej užívat pouze v souvislosti s použitím citací ze starší literatury.

⁵ Telec I.: O nehmotných statcích a duševním vlastnictví, Právní Rozhledy 11/1997, str. 551-552

- nové odrůdy rostlin
- nová plemena zvířat
- zdravotnické a rostlinolékařské metody

2) nehmotné statky, které jsou způsobilé být předměty občanskoprávních vztahů (tj. ideální majetkové hodnoty, ke kterým se váží pouze práva majetková), jež jsou samy o sobě penězi ocenitelné:

- předměty průmyslových práv na označení
  - obchodní jména
  - ochranné známky
  - označení původu výrobku
  - zvláštní označení podniků a jejich částí (např. označení provozoven, rozhlasových nebo televizních programů (názvy stanic), názvy podílových fondů aj.)
  - zvláštní označení výrobků, výkonů nebo obchodních materiálů podniku (např. názvy periodických tisků, označení obalů, tiskopisů, katalogů, reklamních prostředků aj.)
  - jiná zvláštní označení (např. označení olympijské symboliky, názvy dluhopisů, názvy odrůd, podnikové stejnokroje aj.)
- předměty jiných průmyslových práv
  - obchodní tajemství
  - důvěrné informace
  - zlepšovací návrhy
  - know-how
- předměty ostatních majetkových práv
  - zvukové, obrazové a zvukově obrazové záznamy
  - rozhlasové a televizní pořady
  - osobní údaje v informačních systémech
  - jiné nehmotné statky (majetkové hodnoty).“⁵

Přestože by bylo možné dle mého soudu se zařazením některých konkrétních nehmotných statků polemizovat, považuji toto rozdělení za dostačující.

Věc, právo nebo jiná majetková hodnota?

Nehmotný statek, který jsme si charakterizovali výše, je třeba posoudit také z hlediska ustanovení § 118 odst. 1 zák. č. 40/1964, občanský zákoník (OZ). V tomto ustanovení OZ je uvedeno: „Předmětem občanskoprávních vztahů jsou věci, a pokud to jejich povaha připouští, práva nebo jiné majetkové hodnoty.“ Je tedy třeba si položit zásadní otázku, zda je nehmotný statek věcí, právem či jinou majetkovou hodnotou?

Domnívám se, že nehmotné statky je třeba podřadit pod jiné majetkové hodnoty. Nejde podle mého názoru o práva, i když i na takový názor jsem v literatuře narazil. Co lze pak při současné české právní úpravě jednoznačně vyloučit, je to, že by nehmotným statkem mohla být věc, neboť v ustanovení § 119 odst. 1 OZ je uvedeno: „Věci jsou movité a nemovité.“ Jak je vidět, za věc dle našeho právního řádu je tedy považován pouze statek hmotný.

Dříve byla právní úprava v tomto smyslu dosti rozdílná. Dle ustanovení obecného zákoníku občanského (OZO) byly za věci považovány i hodnoty nehmotné. K tomu viz ustanovení § 291 OZO, dle kterého se věci dělí na hmotné a nehmotné.⁶ Podle definice obsažené v ustanovení § 292 OZO by se však mohlo zdát, že by nehmotné statky tak, jak jsou vnímány dnes, byly považovány za věci hmotné. Podle daného ustanovení byly totiž za hmotné věci považovány ty věci, které lze vnímat smysly. Veškeré ostatní věci byly považovány za věci nehmotné. Jak vyplývá z příkladného výčtu, byly nehmotnými věcmi třeba právo lovit, právo chytat ryby a všechna jiná práva. Je tedy třeba říci, že za nehmotné věci byla bezesporu považována také např. patentová práva, práva autorská nebo práva k ochranným známkám. Lze tedy shrnout, že toto se týkalo práv ke všem nehmotným statkům. Pokud ovšem šlo o nehmotné statky samotné, zde by se zdálo, že ty nelze mezi nehmotné věci řadit, neboť je

⁶ § 291 OZO: „Věci dělí se dle rozdílné povahy své na hmotné a nehmotné, na movité a nemovité, na využitelné a nevyužitelné, na cenitelné a necenitelné.“

lze vnímat smysly.

Co se týká současného pojetí věci, to by se mělo změnit po přijetí nového občanského zákoníku. Zde by mělo dojít ke změně pojmového vymezení věci. V návrhu nového občanského zákoníku je věc prozatím vymezena takto:

„Věc v právním smyslu je vše, co je rozdílné od osoby a slouží k její potřebě.“ [viz § 411 paragrafového znění návrhu⁷]

Této definici věci by pak bezesporu odpovídaly i nehmotné statky.

Doménové jméno jako nehmotný statek

S ohledem na výše uvedené je podle mého názoru možné i doménové jméno považovat za nehmotný statek. Nesouhlasím s některými názory, které doménová jména považují za jakási „telefonní čísla“ svého druhu a mají za to, že doménová jména nejsou ničím významným. Jsem dokonce toho názoru, že v tomto případě jde o nehmotný statek velkého hospodářského významu. To, že se jedná o obdobu telefonních čísel, není ostatně pravdou ani z hlediska technického (ke vztahu doménových jmen a tzv. IP adres viz níže).

K závěru, že doménové jméno není nehmotným statkem, vede především argument, že postrádá jeden z obecně přijímaných základních znaků nehmotného statku, a to tzv. potencionální ubiquitu. Dle tohoto názoru je sice možné užívat registrované jméno na neomezeném počtu míst na světě, pouze však jedinou osobou, totiž osobou, pro niž bylo doménové jméno zaregistrováno.⁸

To, že doménové jméno může být užíváno výše naznačeným způsobem pouze jednou osobou, je dáno jen technickou stránkou věci a skutečně celosvětovým propojením sítě Internet (vedle sebe by mohlo paralelně existovat mnoho takových počítačových sítí, což však není v dnešním globálně propojeném světě účelné, na druhou stranu však ani vyloučené; jinak řečeno jedna síť je pouze důsledkem dnešní

⁷ Zdroj: <http://portal.justice.cz/ms/ms.aspx?j=33&o=23&k=381&d=40461>

⁸ Pelikánová R. – Čermák K. Jr.: Právní aspekty doménových jmen, Linde Praha, a.s. 2000, str. 47

globalizace). Zamyslíme-li se však ještě trochu nad tím, co se myslí použitím, já se přikláním k názoru, že takové použití nelze zužovat jen na držitele daného doménového jména, jehož použití doménového jména se nejčastěji omezuje pouze na jeho registraci a následné provozování webových stránek (popř. dalších aplikací Internetu) pod tímto doménovým jménem. Naproti tomu uživatelé daných webových stránek mohou příslušné doménové jméno užívat při vstupu na tyto webové stránky zcela určitě v neomezeném počtu, a to bez újmy na jeho podstatě (nespotřebovává se) a ani na jeho funkci. Ostatně zde můžeme nalézt v našem právním prostředí určitou analogii se všeobecně známými ochrannými známkami, které mají v České republice dobré jméno, u kterých lze v zásadě konstatovat, že i ty mohou být registrovány pouze jedinou osobou.

Navíc nyní již nejde o použití doménového jména pouze v jeho primární funkci vyhledávací, ale tento nehmotný statek již nabyl takového významu, že je užíván stále častěji např. i pro propagační účely mimo Internet (i když nemusí jít o registrovanou ochrannou známku).

Pokud toto není ještě důvodem, aby doménové jméno bylo považováno za nehmotný statek, chtěl bych upozornit, že za nehmotný statek je považována např. i osobnost fyzické osoby (viz výše dělení nehmotných statků). Ta je u každého člověka také zcela jedinečná a nemůže ji užívat jiný subjekt (v úvahu zde přichází snad jen využití osobnosti fyzické osoby jinými subjekty k propagačním účelům, což rozhodně není primární funkcí tohoto nehmotného statku, lze-li v tomto případě vůbec o nějakých funkcích hovořit). Osobnost, resp. osobnostní práva zařadil mezi nehmotné statky jak K. Knap, tak I. Telec, přestože charakteristice nehmotného statku odpovídá v tomto případě spíše doménové jméno. Pokud by se na použití nehmotných statků pohlíželo pouze v úzkém slova smyslu, jak je výše naznačeno, ve vztahu k osobnosti fyzické osoby by nebylo podle mého názoru možné hovořit o potencionální ubiquitě už vůbec.

Hmotné nosiče nehmotných statků

Považuji za vhodné zmínit se ještě o dalším aspektu spjatém neodmyslitelně s nehmotnými statky, a to o tzv. hmotných nosičích nehmotných statků.

V praxi velice často dochází ke splynutí vnímání hmotného nosiče nehmotných statků a nehmotného statku samotného. Toto je však z pohledu právního nutné striktně oddělit. Právní vztahy vznikající k hmotnému nosiči nehmotných statků a k nehmotnému statku jsou zcela rozdílné a nezávislé na sobě. Jsme-li např. vlastníky nenahrané magnetofonové kazety, můžeme ji jinému darovat, prodat atd. a neporušujeme tím žádná práva třetích osob. Nahrajeme-li na danou magnetofonovou kazetu nějaké hudební dílo a kazetu pak na jiného převedeme bez toho, abychom měli odpovídající práva k užití daného hudebního díla, v případě magnetofonové kazety samotné neporušujeme žádná práva třetích osob a kazeta řádně přechází do majetku toho, na něhož ji převádíme, v případě hudebního díla však již může dojít k porušení práv třetích osob, a to několikanásobně. Může dojít k porušení práv hudebního skladatele, autora textu (jako autorů díla), dále pak práv výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu a také práv výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu. Z tohoto příkladu je zjevné, jak rozdílný je právní režim hmotného nosiče nehmotných statků a nehmotného statku samotného.

Výstižně je toto vyjádřeno v učebnici občanského práva: „Tak např. užitečnost knihy či obrazu atd. není v papíru, na který je kniha vytištěna, ani v plátnu, na které je obraz namalován, ale v díle, které je daným hmotným substrátem komunikováno.“⁹

Pro úplnost je zde třeba ještě doplnit, že nehmotné statky jsou hodnoty, pro jejichž vyjádření není vždy nezbytné, aby byly spojeny s pevným nosičem (např. recitace básně nebo vyprávění legendy předávané

po léta pouze v ústní podobě).

2. Práva k nehmotným statkům a jejich rozdělení

Jak jsem již několikrát naznačil výše, je nutné rozlišovat mezi nehmotnými statky jako takovými a právy k těmto nehmotným statkům. Nehmotné statky mohou být předmětem práv, resp. právních vztahů.

Ne všechny nehmotné statky jsou však předmětem zvláštní právní úpravy. Za výstižný považuji názor, že předmětem práv k nehmotným statkům a tedy zvláštní právní úpravy jsou pouze ty nehmotné statky, u nichž ekonomický a sociální vývoj s sebou přinesl potřebu takové zvláštní úpravy.¹⁰

Právě jedním z nehmotných statků, k němuž platný český právní řád prozatím práva nikterak neupravuje, ani tento nehmotný statek nijak pozitivněprávně nevymezuje, je podle mého názoru doménové jméno. Je však třeba ještě dodat, že přestože práva k doménovým jménům náš právní řád zvláště neupravuje (ale ani většina ostatních právních řádů), doménové jméno může být v některých případech současně ochrannou známkou, obchodní firmou, autorským dílem apod. a na právní vztahy k takovým doménovým jménům pak za určitých okolností dopadá příslušná právní úprava týkající se výše uvedených institutů.

Je třeba mít také na zřeteli, že jak v České republice, tak většinou i v zahraničí jsou práva k doménovým jménům upravena jakousi normotvorbou nestátních (soukromých) organizací, což je zvláště v oblasti doménových jmen v současnosti charakteristické.

Práva k nehmotným statkům lze charakterizovat jako právní normy, které upravují stejně jako v případě dalších práv vznik, ochranu a možnosti nakládání s těmito nehmotnými statky. Právní předpisy dále u některých práv k nehmotným statkům výslovně upravují dobu jejich trvání a i zánik

⁹ Knapp V., Knappová M., Švestka J., Dvořák J., Eliáš K., Havel B., Kanda A., Macková A., Míkeš J., Plíva S., Salač J. Občanské právo hmotné, Svazek I, Díl první: Obecná část, str. 236-237 (3. aktualizované a doplněné vydání), ASPI Publishing, s.r.o., r. 2002

¹⁰ Knap K., Opltová M., Kříž J., Růžička M.: Práva k nehmotným statkům, CODEX Praha, r. 1994, str. 11

těchto práv.

Pokud jde o pozitivněprávní úpravu práv k nehmotným statkům, tato úprava je obsažena v celé řadě právních předpisů s tím, že způsoby jejich úpravy jsou často dosti rozdílné. Úpravu některých práv k nehmotným statkům bychom našli jednak v zákonech obecných, tedy například v OZ [mimo jiné § 11 a násl. OZ - ochrana osobnosti, § 19b odst. 1 a 2 OZ - název právnické osoby a § 19b odst. 3 OZ - dobrá pověst právnické osoby] nebo v zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (ObchZ) [např. § 8 a násl. ObchZ - obchodní firma a § 17 a násl. ObchZ - obchodní tajemství] a pak i v dalších zákonech, jako např. v zák. č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (AZ) nebo zák. č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích (ZVZN). Úpravu práv k nehmotným statkům nalzáme jak v předpisech práva soukromého, tak v předpisech práva veřejného. Příkladem může být úprava obchodní firmy obsažená v ustanovení § 8 a násl. ObchZ a úprava ochrany práv k obchodní firmě dle ustanovení § 150 zák. č. 140/1961 Sb., trestní zákon (TZ).

Rozdělení práv k nehmotným statkům

Obdobně jako nehmotné statky lze dělit i práva k nehmotným statkům podle různých kritérií, např. na tvůrčí či netvůrčí práva, osobní či majetková práva, na práva „obchodovatelná“ či „neobchodovatelná“, průmyslová práva, registrovaná či neregistrovaná práva, práva s absolutní či relativní ochranou atd.

K. Knap rozděluje práva k nehmotným statkům do těchto čtyř základních kategorií:

1. všeobecná práva osobnostní,
2. práva k výsledkům tvůrčí činnosti,
3. práva k výkonům netvůrčí povahy,
4. práva na označení.

V návaznosti na to rozděluje práva k nehmotným statkům takto:

„A. Všeobecná práva osobnostní (obecné právo na ochranu osobnosti)

B. Práva k nehmotným statkům v oblasti kultury

B1) Práva k individuálním výsledkům tvůrčí činnosti

1. Právo autorské
2. Právo k výkonu výkonného umělce

B2) Práva k výkonům netvůrčí povahy

1. Právo výrobců zvukových záznamů
2. Právo rozhlasových a televizních organizací
3. Jiná práva k výkonům

C. Práva průmyslová

C1) Práva k výsledkům tvůrčí činnosti postrádající individuální povahu

1. Právo k objevu
2. Právo k vynálezu
3. Právo k průmyslovému vzoru kusovému
4. Právo k průmyslovému vzoru užitnému
5. Jiná práva k výsledkům tvůrčí činnosti

C2) Práva na označení

1. Právo k obchodnímu jménu (názevu)
2. Právo k ochranné známce
3. Právo k označení původu výrobků
4. Jiná práva na označení¹¹

3. Ochrana práv k nehmotným statkům

Pokud jde o ochranu práv k nehmotným statkům, považují zde za vhodné uvést alespoň několik společných zásad, na nichž je tato ochrana založena.

Za základní zásadu lze považovat především zásadu teritoriality ochrany práv k nehmotným statkům, a to přesto, že existuje několik mezinárodních úmluv týkajících se nehmotných statků. Přes dlouhodobé a opakované snahy o sladění právních řádů různých států princip

¹¹ Knap K., Opltová M., Kříž J., Růžička M., Práva k nehmotným statkům, CODEX Praha, r. 1994, str. 21-23

teritoriality stále výrazně převažuje.

Další zásadou, která je charakteristická pro nehmotné statky, je zásada omezené doby trvání majetkových práv k nehmotným statkům.

Pro některé nehmotné statky je pak typická také zásada formální ochrany. U jiných nehmotných statků, např. předmětů autorského práva, se však naopak uplatňuje zásada neformální ochrany.

O ochraně práv k nehmotným statkům se ještě zmíním v dalším textu u jednotlivých vybraných nehmotných statků.

4. Duševní vlastnictví a průmyslové vlastnictví

Vedle pojmů nehmotný statek a práva k nehmotným statkům jsou často užívány i pojmy duševní vlastnictví a průmyslové vlastnictví. Ty jsou na rozdíl od pojmů nehmotný statek, resp. práva k nehmotným statkům dokonce v některých našich platných zákonech výslovně uvedeny (viz např. v ustanoveních § 5 nebo § 433 ObchZ).

Problém ovšem je, že ani pojmy duševní vlastnictví a průmyslové vlastnictví nejsou v našem právním řádu nijak definovány a jejich význam a vzájemný vztah není vyjasněn ani teoreticky.

Navíc při současné koncepci věcných práv a vlastnictví v českém právu považuji za poněkud problematické i samotné použití pojmu vlastnictví v souvislosti s nehmotnými předměty v právních předpisech.

K tomu viz např. učebnice občanského práva:¹² „Z hlediska občanského práva tu podle současné právní úpravy ovšem jde nikoli o vlastnictví, tj. nikoli o právo vlastnické, ale o práva tvořící v moderních společnostech se stoupající důležitostí vědy, techniky a informatiky stále významnější součást široce chápané zvláštní kategorie práv, která je označována jako práva k nehmotným statkům.“

¹² Knapp V., Knappová M., Švestka J., Dvořák J., Eliáš K., Havel B., Kanda A., Macková A., Mikeš J., Plíva S., Salač J. Občanské právo hmotné, Svazek I, Díl druhý: Věcná práva, str. 266 (3. aktualizované a doplněné vydání), ASPI Publishing, s.r.o., r. 2002

Nebo dokonce názor A. Randy ze začátku minulého století¹³: „Že i tak zvané duševní vlastnictví čili vlastnictví k plodům duševním (literárním a uměleckým) nemá za předmět "věci" v právnickém smyslu, jinými slovy, že není vlastnictvím v technickém slova smyslu, jest patrné. Neboť ono "vlastnictví" jest výhradně právo sužítkovati dílo duševní (bud' literární neb umělecké neb fotografické), zejména uveřejněním neb násobením neb napodobením nebo prodáváním.“

Je ovšem pravda, že v právní literatuře se objevují názory o vlastnictví v užším a širším slova smyslu, kdy v širším slova smyslu mohou být předmětem vlastnictví i nehmotné statky (tedy nejenom věci). Tomuto širšímu pojetí vlastnického práva pak tedy odpovídá i terminologie ObchZ, ZOZ a dalších platných právních předpisů. Avšak vzhledem k tomu, že OZ je obecnou právní úpravou a tento zákon se drží užšího pojetí vlastnického práva, nedomnívám se, že je toto dvojí pojetí vlastnictví ku prospěchu jasnosti a srozumitelnosti našeho platného právního řádu.

Vztah mezi duševním vlastnictvím a průmyslovým vlastnictvím

Naváží-li na výše uvedené konstatování, že vztah mezi duševním vlastnictvím a průmyslovým vlastnictvím není vyjasněn, je třeba upozornit, že tomu významně napomáhají naše platné právní předpisy, kde je použití těchto pojmů také nesystematické. Již výše jsem se zmínil o ObchZ. Ten striktně dodržuje formulaci „průmyslové a jiné duševní vlastnictví“. Tedy vychází z koncepce, že průmyslové vlastnictví je považováno za součást duševního vlastnictví. Stejně tak je tomu u zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Naproti tomu zák. č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, hovoří o „poskytování práv průmyslových nebo práv duševního vlastnictví“. Tyto dva druhy „vlastnictví“ tedy považuje za rovnocenné.

Někteří odborníci odmítají zahrnutí průmyslového vlastnictví pod duševní vlastnictví s poukazem, že předmětem průmyslového vlastnictví jsou nehmotné statky, které postrádají jakýkoliv duševní

¹³ A.Randa: Právo vlastnické dle rakouského práva v pořádku systematickém, str. 18-19 (5. opravené vydání), vyd. Fr. Řivnáč, Praha, r. 1900

(intelektuální) prvek a za duševní vlastnictví považují pouze práva k výsledkům tvůrčí lidské činnosti, jejichž subjektem mohou být z povahy věci jen osoby fyzické (tedy v zásadě pouze autorská práva, popř. práva k výkonům výkonných umělců). Jiní odborníci však poukazují na to, že pojem duševní je zde třeba chápat jako opak hmotného majetku a proto pod duševní vlastnictví podřazují i průmyslové vlastnictví.

Duševní vlastnictví

Definování pojmu duševní vlastnictví je o to obtížnější, že oproti pojmu nehmotný statek, který vznikl v průběhu 19. století v právu kontinentálním, má tento pojem svůj původ v právu angloamerickém (intellectual property).

Do snahy o charakteristiku pojmu duševní vlastnictví v rámci českého právního prostředí výrazně zasahuje Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví, ke které Česká republika také přistoupila,¹⁴ a je tedy součástí našeho právního řádu. Dle této úmluvy a pro její potřeby se za duševní vlastnictví považuje právo k literárním, uměleckým a vědeckým dílům, k výkonům výkonných umělců, zvukových záznamů a rozhlasovému vysílání, k vynálezům ze všech oblastí lidské činnosti, k vědeckým objevům, k průmyslovým vzorům a modelům, k továrním, obchodním známkám a známkám služeb, jakož i k obchodním jménům a obchodním názvům, práva na ochranu proti nekalé soutěži a všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké.

Z hlediska této práce je třeba vyzdvihnout především práva k továrním, obchodním známkám a známkám služeb a dále práva k obchodním jménům a obchodním názvům.

Také je třeba poukázat na to, že z hlediska této úmluvy je průmyslové vlastnictví součástí duševního vlastnictví.

Definici pojmu duševní vlastnictví bychom našli v odborné

¹⁴ vyhl. MZV č. 69/1975 Sb., o Úmluvě o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví, podepsané ve Stockholmu dne 14. července 1967

literatuře u I. Telce, dle kterého můžeme pod pojmem duševní vlastnictví chápat „právní a ekonomickou abstrakci, která je tvořena souhrnem různých objektivně (smysly vnímatelně) vyjádřených ideálních (tj. nehmotných) předmětů, které nejsou věcmi v našem dnešním právním smyslu, ani právy samými, nýbrž jako nehmotné majetkové hodnoty jsou způsobilé být samostatnými předměty právních a ekonomických vztahů.“¹⁵

Zde je třeba upozornit na určitý rozpor mezi vnímáním pojmu duševní vlastnictví Úmluvou o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví, která hovoří o duševním vlastnictví jako o právech, a výše citovanou teoretickou definicí, která vnímá duševní vlastnictví jako soubor předmětů práv, tedy v podstatě jako nehmotné statky.

Když už hovořím v této souvislosti o nehmotných statcích, je třeba doplnit, že ať už má být pojem duševní vlastnictví používán v rovině pojmu nehmotné statky nebo pojmu práva k nehmotným statkům, jde o pojem na jednu stranu širší, neboť se pod něj zahrnuje i problematika nekalé soutěže (viz např. výše zmiňovaná Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví). V praxi se lze dokonce setkat i s tím, že pod duševní vlastnictví je podřazováno například i reklamní právo¹⁶. Jinde lze narazit na konstatování, že součástí duševního vlastnictví jsou i licence k využívání chráněných průmyslových vzorů, na výrobní nebo obchodní tajemství apod.

Na druhou stranu je však třeba pojem duševní vlastnictví považovat za užší než pojmy nehmotné statky, resp. práva k nehmotným statkům, neboť nezahrnuje např. osobnost člověka, tedy obecně řečeno nehmotné statky osobní (osobnostní) povahy, resp. osobnostní práva.

Průmyslové vlastnictví

Bez ohledu na to, zda by mělo být průmyslové vlastnictví považováno za součást duševního vlastnictví či postaveno na jeho roveň, je podle mého názoru víceméně zřejmé, co do této kategorie patří. Odhlédnu-

---

¹⁵ Telc I.: Tvůrčí práva duševního vlastnictví, Masarykova universita v Brně – právnická fakulta v nakl. Doplněk, r. 1994, str. 20

li v této chvíli od toho, že podobně jako u duševního vlastnictví není úplně jednoznačné, zda se pod pojmem průmyslové vlastnictví skrývají práva či předměty práv, popř. obojí a vyjdu pro zjednodušení z názoru, který považuji za většinový, tedy že jde o práva, je možné uvést, že jde například o práva k ochranné známce, vynálezu, užitému vzoru, obchodní firmě, označení původu, obchodnímu tajemství či know-how atd. Obecně je třeba uvést, že jde o práva k nehmotným statkům, které jsou průmyslově (hospodářsky) využitelné.

Na rozdíl od duševního vlastnictví v jeho zúženém smyslu, kde mohou být subjektem příslušných práv k výsledkům tvůrčí lidské činnosti pouze fyzické osoby, mohou být u průmyslového vlastnictví nositelem těchto práv jak fyzické, tak právnické osoby.

U průmyslového vlastnictví považuji za důležité také vyzdvihnout, že ve většině případů podléhají registraci (např. právo k ochranné známce registraci u Úřadu průmyslového vlastnictví či obchodní firma registraci v obchodním rejstříku, který vedou rejstříkové soudy). Průmyslové vlastnictví je hospodářsky významné a tudíž je kladen velký důraz na jeho ochranu.

V souvislosti s průmyslovým vlastnictvím je třeba se alespoň stručně zmínit o Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví (Pařížská unijní úmluva)¹⁷.

Předmětem ochrany průmyslového vlastnictví dle této úmluvy jsou mimo jiné patenty na vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory nebo modely, tovární nebo obchodní známky, známky služeb, obchodní jméno a údaje o provenienci zboží nebo označení jeho původu. Ochrana průmyslových práv je vztahována i na nekalou soutěž [čl. 1 odst. 2 Pařížské unijní úmluvy]. Průmyslové vlastnictví je zde chápáno značně široce, tedy nejen ve vztahu k průmyslu a obchodu ve vlastním slova smyslu, ale i na průmysl zemědělský a těžařský a na všechny výrobky umělé nebo

¹⁶ http://www.glatzova.com/cs/practice/intellectual_property.php

¹⁷ vyhl. MZV č. 64/1975 Sb., o Pařížské úmluvě na ochranu průmyslového vlastnictví

přirozené [čl. 1 odst. 3 Pařížské unijní úmluvy].

Závěrem k duševnímu vlastnictví a průmyslovému vlastnictví

Na závěr této kapitoly bych chtěl uvést, že právě nejasnost pojmů duševnímu vlastnictví a průmyslovému vlastnictví je důvodem, proč jsem se rozhodl v této práci vycházet z pojmů nehmotný statek a práva k nehmotným statkům, přestože jde o pojmy dá se říci „nemoderní“ a našimi právními předpisy v současnosti opomíjené.

III. DOMÉNOVÉ JMÉNO

1. Charakteristika doménových jmen

Předtím než se budu věnovat právním otázkám, považuji za vhodné zmínit se alespoň stručně o doménových jménech v poněkud širších souvislostech.

Komunikace v síti Internet

Jak známo, doménová jména slouží především k usnadnění komunikace v síti Internet, hlavně pak v její části označené písmeny www (zkratka termínu world wide web; v praxi se pak používají také termíny web či webové stránky).

Již méně je však patrně známo, že jednotlivé počítače v síti Internet nepoužívají při své komunikaci doménová jména, ale tzv. IP adresy. Jedná se o skupinu čtyř čísel, každé v intervalu od 0 do 255. Tato jednotlivá čísla jsou mezi sebou oddělena tečkami. Tvorba IP adres má jednoznačně a striktně stanovená pravidla, neboť pro komunikaci v rámci Internetu je nezbytné, aby každá adresa byla jedinečná.

Tyto adresy jsou distribuovány podle přesně stanoveného klíče a jsou utvářeny podle hierarchické struktury. V důsledku toho je tedy i bez použití doménového jména možné jednoznačně zjistit, jakému subjektu je určitá IP adresa přidělena, a mám za to, že je také možné zamezit přístup na určité internetové stránky z IP adres jedné skupiny (např. všech IP adres pod národní doménou .cz). To by mohlo mít určitý význam i z hlediska

právního.

S postupným rozvojem Internetu, kdy bylo nutné stále zvyšovat počet čísel v IP adresách a IP adresy začaly být stále hůře zapamatovatelné, začala být pocíťována potřeba systém adres zjednodušit. Právě z tohoto důvodu byl vytvořen systém symbolických adres, nazývaný Domain Name System (DNS), tedy tzv. systém doménových jmen. Prvotní funkcí doménových jmen tedy bylo zjednodušit komunikaci přes Internet tím, že budou pojmenovány servery jednotlivých uživatelů Internetu tak, aby na první pohled bylo zřejmé a snadno zapamatovatelné, o koho se jedná. Domnívám se, že v počátcích vývoje DNS si nikdo nedovedl představit, jaké důsledky bude mít toto pojmenovávání adres, jakého významu nabudou doménová jména především v oblasti obchodu a jaké další funkce budou doménová jména mít, a ani to, jaké budou vznikat v budoucnu v souvislosti s doménovými jmény právní problémy.

Obdobně jako u IP adres je třeba uvést, že i DNS je založen na hierarchické struktuře. A stejně jako je nutné, aby každá IP adresa byla v celé síti Internet jedinečná, tak je nutné, aby i každé doménové jméno bylo v celé síti Internet jedinečné. Jak určitá IP adresa, tak odpovídající doménové jméno pak odkáží na jeden určitý server. To je dáno tím, že počítače nadále mezi sebou komunikují na základě číselných IP adres a k tomu určený počítač (tzv. nameserver) vlastně musí přeložit doménová jména na tyto IP adresy. Je třeba dodat, že z technického hlediska je také možné, aby k jednomu doménovému jménu bylo přiřazeno více IP adres a naopak.

Vzhledem k tomu, že Internet není řízen centrálně, ale je založen na tzv. distribuované správě, odpovídá tomu způsob tvorby doménových jmen.

Doménové jméno a doména

Předně je třeba uvést, z jakých znaků mohou být doménová jména, resp. jednotlivé domény tvořeny. Povolnými znaky jsou písmena anglické abecedy, číslice a pomlčky, přičemž doména druhé úrovně nesmí končit

pomlčkou nebo v doméně nesmí být dvě pomlčky za sebou.

Pravidla pro tvorbu doménových jmen lze nalézt také v čl. 10. „Pravidel registrace doménových jmen v ccTLD .cz“¹⁸ Zde je dále stanoveno, že doména druhé úrovně nesmí mít více než 63 znaků. Je třeba upozornit na skutečnost, že takový počet znaků je dostatečný pro vyjádření názoru, což může být z hlediska právního také zajímavé.

Zmínil jsem se již o hierarchické struktuře tvorby doménových jmen. Právě domény rozlišují jednotlivé úrovně v dané hierarchii, přičemž mezi sebou jsou odděleny tečkou.

Pokud jde o domény nejvyšší úrovně, existují dva druhy domén. Jednak tzv. gTLD (generic Top Level Domain), tedy generické domény. Ty byly zavedeny primárně, a to v době, kdy se evidentně nepočítalo s rozšířením Internetu mimo USA. Mezi tyto generické domény patří např. velmi populární doména .com (pro obchodní organizace), dále pak třeba domény .net (pro síťové prostředky, zařízení poskytovatelů atd.), .edu (pro vzdělávací instituce), .gov (pro státní orgány). Za druhé to jsou tzv. ccTLD (Country Code Top Level Domain), tedy národní domény.

Vznik národních domén byl nutností s ohledem na rozvoj Internetu mimo hranice USA. Názvy těchto národních domén byly odvozeny od zkratk států v normách ISO. V době Československa jsme tedy měli přidělenou doménu .cs. Po rozdělení státu pak byly nástupnickým státům Československa přiděleny nově vzniklé domény .cz a .sk.

Nalevo od domény nejvyšší úrovně je oddělena tečkou doména druhé úrovně. Právě tato doména je označována za doménové jméno a je třeba ji z hlediska právního považovat za nejvýznamnější a také nejzajímavější. Doménovým jménem pod doménou nejvyšší úrovně .cz je např. cuni (cuni.cz).

Stejným způsobem je pak možné tvořit domény třetí, případně dalších úrovní. Jejich tvorba, resp. přidělování se však již neodehrává v režii správce nejvyšší domény a vytváří si je buď jednotlivé subjekty

sami pro potřeby vnitřního členění svého počítačového systému v rámci své organizace, popř. je mohou přidělovat některé podnikatelské subjekty poskytující služby v oblasti Internetu (např. v rámci služby tvorby a provozu internetové stránky apod.). Jmennou adresou vytvořenou do domény třetí úrovně je např. prf.cuni.cz.

Správa a přidělování doménových jmen

Výše jsem uvedl, že existuje více správců domén nejvyšší úrovně. Z logiky věci zde však musí existovat ještě subjekt, který rozhoduje o názvech domén nejvyšší úrovně a současně rozhoduje o přidělení těchto domén nejvyšší úrovně do správy jednotlivým správcům. Tedy v dané hierarchické struktuře musí být logicky jeden vrcholový orgán.

V současnosti je tím vrcholovým orgánem organizace ICANN (International Corporation for Assigned Names and Numbers), a to na základě dohody s Ministerstvem obchodu USA. Zajímavostí je, že o správě vrcholových domén v celosvětovém měřítku v podstatě rozhoduje soukromoprávní organizace, a to na základě dohody s vládou jedné země. Toto má především historické důvody a stěží dojde v blízké budoucnosti ke změně, která by podle mého názoru byla žádoucí.

Zastřešujícím správcem domén by spíše mohla být již existující mezinárodní organizace, jako je například WIPO (World Intellectual Property Organization), nebo by mohla být za tímto účelem zřízena na základě mezinárodní smlouvy organizace zcela nová, která by se výhradně zabývala otázkami doménových jmen, resp. Internetu. Současný stav má pak podle mého názoru podstatný vliv na právní úpravu doménových jmen či lépe řečeno absenci této právní úpravy, a to jak v České republice, tak i v jiných zemích.

Organizace ICANN není organizací, která by sama spravovala, resp. registrovala generické domény či národní domény. Správu národních domén postupně převzali národní registrátoři, tzv. Network Information Centres (NIC). V České republice je takovým správcem zájmové sdružení

právnických osob CZ.NIC. To pak předalo část svých pravomocí na smluvním základě dalším subjektům, společnostem, které na komerční bázi zajišťují samotný proces registrace doménových jmen, resp. domén druhé úrovně pod národní doménou.

Funkce doménového jména

Jak jsem již uvedl výše, primární funkcí doménového jména bylo zjednodušení spojení při komunikaci mezi dvěma počítači. I když se v odborné literatuře tento pojem neobjevuje, dalo by se zde podle mého názoru hovořit o funkci komunikační. Další funkcí, která byla od počátku zřejmá, je funkce identifikační. K této funkci se pak postupně s rozvojem Internetu, a to především opět v oblasti obchodu, začaly přiřazovat funkce další. Jde především o funkci vyhledávací, informační, propagační a soutěžní.

Pokud jde o funkci vyhledávací, její podstata spočívá v tom, že při správně zvoleném doménovém jméně je zde vyšší pravděpodobnost, že potenciaální zájemci o návštěvu webových stránek konkrétního subjektu mohou tyto stránky snadněji nalézt.

U funkce informační je rozhodující obsah doménového jména v tom směru, že již samotné toto doménové jméno v sobě nese informaci o obsahu daných webových stránek. Z právního hlediska je pak zajímavé to, že uživatel Internetu často očekává, že určité doménové jméno v sobě nese informaci o obsahu webových stránek. Obsah daných stránek pak ovšem často jeho očekávání neodpovídá, což může mít někdy dosti zásadní právní důsledky. Na druhou stranu je třeba zde konstatovat, že prostor pro sdělení určité informace v doménovém jméně není nijak velký v případě, že držitel daného doménového jména má zájem na tom, aby jeho doménové jméno bylo současně dobře zapamatovatelné.

Od této funkce informační je podle mého názoru možné oddělit další funkci, která by se dala nazvat „funkcí názorovou“. V podstatě jde o funkci okrajovou, z hlediska právního však dosti zajímavou. Podstata této funkce spočívá v tom, že samo doménové jméno bez vztahu k webové

stránce obsahuje určitou informaci, resp. určitý názor. Často může jít o sdělení urážlivé vůči jinému subjektu (např. konkurenci). Známy a často citovaný je v tomto směru případ doménového jména `verizonshouldspendmoretimefixingitsnetworkandlessmoneyonlawyers.com` (překl. Verizon by měl vynakládat více času na správu své sítě a méně peněz na právníky).¹⁹ Dalším příkladem může být doménové jméno `bushrelativesforkerry.com`, které bylo užíváno v rámci amerických prezidentských voleb.

Další funkcí, o které jsem se zmínil výše, je funkce propagační. Tato funkce většinou přímo souvisí s hospodářskou soutěží a spočívá ve schopnosti doménového jména, zpravidla ve spojení s příslušnými webovými stránkami, propagovat určitou činnost či výsledky činnosti i mimo Internet.

Vedle funkce propagační lze hovořit také o funkci soutěžní. Ač by se na první pohled mohlo zdát, že tato funkce je v podstatě totožná s funkcí propagační, není tomu tak. V tomto případě nejde pouze o volbu doménového jména tak, aby jeho znění propagovalo určité činnosti či výsledky činností na daných webových stránkách. Spíše jde o správnou volbu doménového jména tak, aby toto doménové jméno přitáhlo pozornost právě na webové stránky daného subjektu, který o tuto pozornost soutěží se subjekty jinými.

Jak je možné dovodit z výše uvedeného, jednotlivé funkce se často prolínají. V některých případech lze také hovořit o funkcích obecných a funkcích speciálních (funkcí speciální může být nazývána např. funkce identifikační a funkcí obecnou funkce informační).

Ač se tento výklad o funkcích doménových jmen může jevit jako zbytečně rozsáhlý, domnívám se, že je namístě, neboť dokládá význam doménových jmen ve smyslu společenském a ekonomickém. Tento význam se pak samozřejmě následně odráží i v oblasti právní. Bohužel je možné konstatovat, že spíše v množství sporů o doménová

¹⁹ Polčák R.: Doménová autorita – pojem, význam, kritika; www.itpravo.cz, 31.1.2002

jména než ve snaze upravit právní režim doménových jmen.

Vznik doménových jmen a pravidla při tvorbě doménových jmen

Za okamžik vzniku doménového jména je nutné považovat moment jeho registrace, za okamžik zániku pak moment ukončení registrace. Se vznikem doménového jména pak také souvisí základní pravidlo, na základě něhož jsou doménová jména registrována. Jde o princip „first come first serve“, který se do češtiny často volně překládá výstižným příslovím „kdo dřív přijde, ten dřív mele“. Nejde pouze o základní princip registrace doménových jmen, ale podle mého názoru také hlavní zdroj problémů spojených s doménovými jmény.

Otázka, jak tvořit hodnotné doménové jméno je poněkud složitější a lze uvést, že toto závisí především na úmyslech daného subjektu. I zde je však možné stanovit některá základní pravidla, při jejichž dodržení lze hovořit o hodnotném doménovém jménu (mělo by např. obsahovat co nejméně písmen, která se navíc snadno hláskují a tedy i zapamatují; nemělo by obsahovat pomlčky či číslice).

Význam doménových jmen

Hodnota doménových jmen však není zcela závislá jen na tom, zda jsou dodržována určitá pravidla při jeho tvorbě, jak by se zdálo z výše uvedeného.

I když se doménové jméno samo o sobě nemusí jevit jako příliš atraktivní, obsah příslušných webových stránek může být tak zajímavý a oblíbený, že dané jméno získá časem na věhlasu a tím i na hodnotě (např. yahoo.com).

Hodnota doménového jména se může samozřejmě odvíjet také od hodnoty jiného nehmotného statku, resp. označení (např. obchodní firmy či ochranné známky).

Spekulativní registrace doménových jmen

Právě snaha získat, co nejhodnotnější doménové jméno, princip „first come first serve“, a to, že každé doménové jméno musí být z celosvětového pohledu jedinečné, musí zákonitě vést k výskytu různých spekulativních

jednání ve vztahu k doménovým jménům. Samozřejmě, že důsledkem těchto spekulativních jednání je vznik mnoha právních sporů.

Tzv. doménové spekulanty lze zařadit do několika skupin.

Jednak jde o spekulanty, kteří si zaregistrují určité doménové jméno, aniž by za něj zaplatili. V reakci na tyto spekulanty byla v České republice nejdříve registrace doménových jmen zpoplatněna. Následně pak byl zaveden systém tzv. speciálních žádostí. Na základě takové speciální žádosti mohl subjekt, jež měl zájem o registraci doménového jména, které již bylo zaregistrováno někým jiným, této registraci dosáhnout, pokud původní držitel doménového jména za prodloužení registrace ve stanovené lhůtě nezaplatil požadovaný poplatek. V současnosti, kdy smlouvy s držiteli doménových jmen již neuzavírá sdružení CZ.NIC, ale jednotliví komerční registrátoři, není tento postup aplikován.

Další skupinu tvoří doménoví spekulanti, kteří si zaregistrovali doménové jméno, za registraci řádně platí, avšak toto doménové jméno není užíváno. Proti takovým spekulantům je, nebo alespoň donedávna bylo, poměrně složité se bránit. V tomto směru již však došlo k určitým změnám (viz případ ceskapojistovna.cz, kdy Vrchní soud rozhodl, že právo na toto doménové jméno má Česká pojišťovna, a.s. a nikoliv jeho původní držitel – fyzická osoba) a myslím, že díky soudní judikatuře bude v budoucnu čím dál větší pravděpodobnost úspěšně se domoci v těchto případech svých práv bez složitých peripetií.

Vedle těchto spekulantů je zde ještě další skupina, a to ti spekulanti, kteří si dané doménové jméno zaregistrovali, řádně je platí a provozují nějaké webové stránky, lhostejno zda stránky s obsahem odpovídajícím alespoň formálně znění daného doménového jména či nikoliv. Jejich úmyslem je však také především zabránit registraci daného doménového jména jinou osobou, které svědčí práva např. k ochranné známce či obchodní firmě stejného znění, a následný úplatný převod tohoto doménového jména této osobě.

Zda jde o spekulativní registraci, je možné dovozovat z těchto znaků:

- držitel doménového jména nemá ke znění tohoto doménového jména žádný předchozí vztah;
- lze dovodit, že držitel doménového jména si nezaregistroval dané doménové jméno v dobré víře;
- držitel doménového jména pod tímto doménovým jménem neprovozuje žádné webové stránky, provozované webové stránky nemají ke znění tohoto doménového jména žádný vztah nebo jde evidentně o vztah účelový;
- držitel doménového jména nabídl převod tohoto doménového jména za úplatu subjektu, který by mohl mít např. s ohledem na svůj název, ochrannou známku apod. zájem na držení daného doménového jména.

V případě všech spekulativních registrací doménových jmen samozřejmě nenalzáme všechny tyto znaky. Minimálně jeden z těchto znaků však má každá spekulativní registrace.

Otázkou je, jakým způsobem je možné se proti těmto spekulativním registracím bránit. Jednou z cest je bezpochyby zdokonalování pravidel registrace. Další pak samozřejmě zahájení sporného řízení. Je tu však ještě nejméně jedna cesta, jak bojovat proti doménovým spekulantům. Ta spočívá v jejich ignorování. Postižený subjekt pak má možnost vytvořit jiné doménové jméno, ať již doménovému jménu blokovanému spekulativní registrací podobné či zcela jiné, a k tomu vytvořit webové stránky natolik zajímavé, aby si je uživatelé zvykli navštěvovat. Také je možné si zaregistrovat doménové jméno se stejným zněním pod jinou vrcholovou doménou.

2. Doménová jména a správce národní domény

Úprava doménových jmen v České republice

Problematika doménových jmen v České republice je upravena pouze pravidly správce národní domény .cz, zájmovým sdružením právnických osob CZ.NIC.

Jak jsem se již zmínil výše, český právní řád pojem doménové jméno

nedefinuje a neupravuje ani práva k doménovému jménu. Tento pojem nalezneme pouze v zák. č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti, kde je bez dalšího zmíněn v ustanovení § 2 písm. f).

Zásadní otázkou zde je, zda by bylo vhodné definici doménového jména a práva k doménovým jménům upravit v právních předpisech či k řešení vztahů k doménovým jménům postačí současné právní instituty. V právní literatuře převládá v současnosti jednoznačně názor, že je postačující stávající právní úprava. S tímto názorem však příliš nesouhlasím.

Zájmové sdružení právnických osob CZ.NIC

Toto sdružení není prvním správcem národní domény v České republice. Tím byla společnost CONET společnost s r.o., která následně několikrát změnila obchodní firmu (na Internet CZ s.r.o., EUnet Czechia s.r.o. a nakonec na KPNQwest Czechia s.r.o.). Tato koncepce, kdy byla správcem národní domény společnost, která byla současně poskytovatelem přístupu k Internetu, začala být vnímána jako neúnosná. Poskytovatelé přístupu k Internetu se tedy dohodli, že by měl být vytvořen subjekt, který by byl jako správce nezávislý na jednotlivých poskytovatelích.

Z tohoto důvodu vzniklo sdružení CZ.NIC, které převzalo správu národní domény .cz. Předmětem činnosti tohoto sdružení je v souvislosti se správou národní domény .cz především:

- definice pravidel pro registraci domén pod národní doménou .cz;
- zajištění registrace doménových jmen druhé úrovně pod národní doménou .cz;
- provoz jmenných serverů pro národní doménu .cz;
- a zastupování národní domény cz. při koordinaci národních a regionálních registrátorů a standardizačních institucí.

Sdružení CZ.NIC je soukromou právnickou osobou vytvořenou v souladu s ustanovením § 20f a násl. OZ.

Pravidla CZ.NIC a jejich vztah k právnímu řádu

Registrace doménových jmen byla nejdříve zpoplatněna a následně

byl systém registrací zkomercializován tím, že zajištění procesu registrace bylo delegováno na jiné, komerční subjekty.

Přes výše uvedenou delegaci registrace si sdružení CZ.NIC nicméně nadále ponechalo zastřešující správu národní domény .cz. V rámci správy doménových jmen sdružení CZ.NIC nadále provozuje centrální databázi doménových jmen.

Uvedl jsem, že sdružení CZ.NIC je soukromoprávním subjektem. Je pak zjevné, že při absenci právní úpravy musí být a je celý systém postaven na soukromoprávním základě. Podstatou zde je, že sdružení CZ.NIC má uzavřeny smlouvy s jednotlivými registrátory, přičemž tito jsou dále oprávněni uzavírat smlouvy se zájemci o registraci doménových jmen. Součástí smluv uzavíraných mezi registrátory a zájemci o doménové jméno však musí být Pravidla registrace doménových jmen v ccTLD .cz vydávaná sdružením CZ.NIC.

Tato koncepce založená na soukromoprávním vztahu tedy v podstatě nahrazuje absenci úpravy doménových jmen a práv k doménovým jménům v právním řádu (jde o tzv. soft law). To ovšem neznamena, že by tímto způsobem byly upraveny veškeré vztahy související s doménovými jmény a na základě těchto pravidel by bylo možné řešit veškeré problémy a spory kolem doménových jmen. Toto není možné již s ohledem na uvedený soukromoprávní charakter dané úpravy. Tato úprava samozřejmě podléhá právním předpisům a pravomoci soudů a orgánů státní správy.

Podle pravidel sdružení CZ.NIC je registrátorem subjekt oprávněný přistupovat definovaným způsobem k centrálnímu registru a zadávat požadavky změn záznamů vedených v centrálním registru vedeném sdružením CZ.NIC [čl. 1.2.12. pravidel].

Pravidla sdružení CZ.NIC jsou založena na zásadě „first come first serve“, o kterém jsem se výše zmiňoval. Co se týká nehmotných statků a případného porušování práv třetích osob k nim, v souladu s pravidly držitel doménového jména prohlašuje, že vyvinul veškeré úsilí, které po něm lze spravedlivě požadovat, aby zajistil, že registrované doménové

jméno nebude tato práva a právní předpisy porušovat [čl. 13.1. pravidel]. Současně sdružení CZ.NIC výslovně konstatuje, že nezjišťuje oprávněnost žádosti z hlediska práv nebo oprávněných zájmů třetích osob [čl. 13.3. pravidel].

Sdružení CZ.NIC se také v pravidlech výslovně zříká jakékoliv odpovědnosti za užívání či neužívání doménového jména a také za způsob, jakým je užíváno [čl. 13.5. pravidel].

Podle pravidel registrace doménových jmen v doméně .cz však sdružení CZ.NIC zruší či převede doménové jméno na základě vykonatelného soudního nebo správního rozhodnutí či výroku rozhodčího soudu, včetně předběžných opatření [čl. 16.4. pravidel].

Pravidla sdružení CZ.NIC také výslovně zmiňují možnost řešit spory prostřednictvím rozhodčího soudu (samozřejmě vedle možnosti řešit spor u obecného soudu) [čl. 15.1. pravidel].

Pravidla registrace doménových jmen v ccTLD .cz pak obsahují jednu podmínku, kterou považují za neodůvodněnou a potencionálně poškozující držitele doménových jmen. A to, že doménové jméno lze opakovaně v roční periodě registrovat na dobu nejdéle 10 let [čl. 2.6. a čl. 3.2. pravidel]. Není mi znám důvod tohoto opatření. Podíváme-li se však na tuto podmínku např. z hlediska vlastníka ochranné známky totožného znění, kdy ochranou známku je možno registrovat opakovaně vždy v desetiletých intervalech, nepovažuji za odůvodněné, proč se již po 10 letech nemůže dané doménové jméno zaregistrovat. Domnívám se, že v praxi se bude toto omezení jednoduše obcházet tak, že registraci doménového jména bude provádět jiná osoba, spřízněná s předchozím držitelem doménového jména.

Stejně tak problematická je podmínka maximální desetileté lhůty registrace například pro držitele doménového jména, který postupně vybudoval prestiž jinak nepřiliš atraktivního jména díky poutavému obsahu příslušných webových stránek. Nepokládám za odůvodnitelné, proč by takové jméno mělo po 10 letech připadnout jinému subjektu za cenu

registrace.

Pokud jde o cenu registrace, její stanovení je ponecháno na dohodě mezi registrátorem a držitelem doménového jména či spíše žadatelem o registraci a je ovlivněna hospodářskou soutěží mezi jednotlivými registrátory (registrátor však samozřejmě odvíjí cenu pro držitele doménového jména od poplatků, které sám musí hradit správci CZ.NIC).

Pravidla registrace doménových jmen v ccTLD .cz je sdružení CZ.NIC oprávněno měnit jednostranně [čl. 17.1. pravidel].

3. Doménová jména a právní předpisy

Právní povaha doménového jména

Již v úvodní části této práce jsem se ve stručnosti zabýval otázkou právní povahy nehmotných statků. Prezentoval jsem také svůj názor, že i doménové jméno je nehmotným statkem, přestože se v odborné literatuře objevují názory opačné.

Upozornil jsem na ustanovení § 118 odst. 1 OZ, dle kterého jsou předmětem občanskoprávních vztahů věci, a pokud to jejich povaha připouští, práva nebo jiné majetkové hodnoty. Uvedl jsem, že doménové jméno není možné považovat za současné právní úpravy za věc či právo, ale za jinou majetkovou hodnotou. Od tohoto závěru je pak třeba odvíjet další skutečnosti ve vztahu k právnímu zakotvení doménového jména.

Platné právo nikterak pozitivněprávně neupravuje pojem jiná majetková hodnota. Tento pojem je tedy možné vymezit pouze negativně, a to tak, že jde o každou majetkovou hodnotu, která není ani věcí, ani právem. Pojem jiná majetková hodnota není v současnosti užíván dokonce ani v jiných ustanoveních OZ.

Vedle pojmu jiná majetková hodnota je možné v OZ nalézt pojem předmět průmyslového vlastnictví. Konkrétně se tento pojem vyskytuje např. v ustanovení § 153 odst. 1 OZ. Toto ustanovení zákona stanoví, co je způsobilé být zástavou. Dle tohoto ustanovení může být zástavou právě i předmět průmyslového vlastnictví. Zde je třeba vrátit se k otázce,

co je předmětem průmyslového vlastnictví, a dále se zaměřit na to, jaký je rozdíl mezi předmětem průmyslového vlastnictví a jinou majetkovou hodnotou, proč není podle zákona zástavou jiná majetková hodnota, ale pouze předmět průmyslového vlastnictví, a především, zda lze doménové jméno, které považují za jinou majetkovou hodnotu, považovat také za předmět průmyslového vlastnictví.

Stejně jako pojem jiná majetková hodnota není ani pojem předmět průmyslového vlastnictví v českých právních předpisech definován.

Určitou charakteristiku tohoto pojmu lze nalézt pouze v čl. 1 odst. 2 Pařížské unijní úmluvy, o které jsem se již zmínil výše a kde je uvedeno:

„Předmětem ochrany průmyslového vlastnictví jsou patenty na vynálezy, užité vzory, průmyslové vzory nebo modely, tovární nebo obchodní známky, známky služeb, obchodní jméno a údaje o provenienci zboží nebo označení jeho původu. Dalším úkolem ochrany průmyslového vlastnictví je též potlačování nekalé soutěže.“

Problém je ovšem v tom, že nejde přímo o definici pojmu předmět průmyslového vlastnictví, ale o kogentní výčet předmětů průmyslového vlastnictví, které jsou předmětem ochrany podle dané úmluvy.

Co lze tedy za předmět průmyslového vlastnictví považovat? Vyjdeme-li ze samotného termínu a současně i z výčtu nehmotných statků, které jsou předmětem ochrany průmyslového vlastnictví podle Pařížské úmluvy, lze dospět k závěru, že jde o takové majetkové hodnoty, které jsou průmyslově využitelné [viz také čl. 1 odst. 3 Pařížské unijní úmluvy].

Vrátím-li se k otázce, zda je možné považovat doménové jméno za předmět průmyslového vlastnictví, domnívám se, že doménové jméno lze za předmět průmyslového vlastnictví považovat, neboť, i když ne výlučně, lze je průmyslově využít (předmětem průmyslového vlastnictví dle výše uvedené úmluvy jsou např. také patenty na vynálezy, přitom je zřejmé, že vynálezy nemusí být vždy využívány průmyslovým způsobem, i když zákon stanoví, že musí být průmyslově využitelné [§ 3 odst. 1 ZVZN]). Současně je však třeba konstatovat, že jde o takový

předmět průmyslového vlastnictví, který není chráněn Pařížskou úmluvou. Podle mého názoru je dle našeho právního řádu možné, ale i nutné nakládat s doménovým jménem stejným způsobem, kterým je možné a nutné nakládat i s ostatními předměty průmyslového vlastnictví, a to i přesto, že práva k doménovým jménům nejsou předmětem hmotněprávní úpravy.

Na daném příkladu je vidět, jak je problematické zakotvit doménové jméno v našem právním řádu za situace, kdy jsou v právních předpisech používány pojmy, které nejsou nijak jednoznačně vymezeny.

Lze konstatovat, že práva k doménovým jménům jsou právy relativními, neboť vznikají na základě smluvního vztahu. Z této skutečnosti mimo jiné také vyplývá, že právo na registraci není ani při splnění obecných podmínek zákonem zajištěno (odmítnutý zájemce o registraci by se mohl odvolávat pouze na obecné právní instituty, jako je např. jednání v rozporu s dobrými mravy s tím, že postup daného registrátora je šikanózní).

Stejně tak je zde třeba aplikovat princip smluvní volnosti i na obsah smlouvy o registraci, tedy smlouvy, která je v podstatě jediným pojítkem držitele doménového jména na normy, kterými se postavení oprávněného držitele doménového jména řídí. Hovořím zde sice o smluvní volnosti, problém je ovšem v tom, že výhodu smluvní volnosti zde má pouze jedna smluvní strana, a to registrátor, resp. správce, který vytváří pravidla registrace, druhá smluvní strana je buď nucena na smlouvu přistoupit nebo je jí odepřena možnost doménové jméno zaregistrovat (jedná se o tzv. adhezní smlouvy). Je zjevné, že tento přístup supluje chybějící právní úpravu. Stejně tak je zjevné, že v praxi není možné při neexistenci právního předpisu přistoupit na jiný systém registrace, neboť nejen, že by pak mohlo docházet k diskriminaci některých zájemců o registraci, ale takový systém by ani nemohl fungovat.

Samozřejmě se nedomnívám, že by měl správce národní domény CZ.NIC, popř. registrátoři v úmyslu svého postavení zneužít. Na druhou stranu lze konstatovat, že „doménová legislativa“ je

v České republice v rukou poměrně úzkého okruhu soukromých subjektů. Toto je jedna ze skutečností, proč se spíše přikláním k názoru, že by práva k doménovým jménům měla být předmětem zvláštní právní úpravy.

Dalším důsledkem toho, že práva k doménovému jménu vznikají pouze na základě uzavření smlouvy o registraci, je, že smlouva platí jen mezi jejími stranami a není možné, aby se smluvní strany z titulu uzavření dané smlouvy domáhaly plnění určitých závazků vůči třetím osobám. Vůči třetí osobě se mohou však svých práv domáhat na základě obecných právních institutů, a to např. ustanovení o dobrých mravech [§ 3 odst. 1 a § 39 OZ], o odpovědnosti za škodu [§ 420 a násl. OZ], o bezdůvodném obohacení [§ 451a násl. OZ] a dále, jak jsem se již výše zmínil, také o nekalé soutěži [§ 44 a násl. ObchZ].

4. Doménová jména z hlediska občanskoprávního vztahu

Za přínosné považuji podívat se na doménové jméno z pohledu jednotlivých prvků občanskoprávního vztahu a toto porovnat s některými dalšími vybranými nehmotnými statky, neboť se domnívám, že by to mohlo přispět k zodpovězení otázky, zda by bylo vhodné upravit práva k nehmotným statkům přímo právním předpisem či ponechat současný systém úpravy založený na smluvním základě.

Objekt (předmět)

Za objekt občanskoprávní vztahu se v právní teorii považuje lidské chování (v tomto případě jde o tzv. přímý předmět). Z hlediska této práce je však zajímavější tzv. předmět nepřímý, kdy se lidské chování orientuje na určitý majetkový statek.

Z tohoto pohledu lze za předmět občanskoprávních vztahů považovat právě doménové jméno, a to jako jinou majetkovou hodnotu v souladu s ustanovením § 118 OZ.

Funkce doménového jména

Funkcemi doménového jména jsem se podrobněji zabýval již v souvislosti s celkovou charakteristikou doménových jmen. Zde bych

pouze stručně zopakoval, že primárními funkcemi doménového jména jsou funkce komunikační a identifikační. Dalšími funkcemi, které se postupně s rozvojem Internetu začaly k těmto primárním funkcím přiřazovat, jsou pak především funkce vyhledávací, informační, propagační a soutěžní.

Subjekty (účastníci)

Za subjekty občanskoprávního vztahu se z obecného hlediska považují nositelé práv a povinností v občanskoprávního vztahu. K tomu, aby mohl být někdo účastníkem občanskoprávních vztahů, postačuje tzv. právní subjektivita, čímž se rozumí mít práva a povinnosti. Aby však mohl někdo v občanskoprávním vztahu aktivně vystupovat, tedy zakládat měnit a rušit občanskoprávní vztahy, musí mít způsobilost k právním úkonům.

V případě doménových jmen, která vznikají jejich registrací na základě smlouvy, je situace oproti nemotným statkům, o kterých se zmíním níže, poněkud odlišná. V tomto případě neodpovídají subjektivní práva určitého subjektu povinnostem ostatních subjektů (pokud by tomu tak bylo, šlo by o absolutní vztah), ale práva jedné strany odpovídají povinnostem druhé strany daného smluvního vztahu (jde tedy o relativní vztah).

V případě doménových jmen lze tedy konstatovat, že práva a povinnosti zde vznikají pouze účastníkům smluvního vztahu, na základě kterého je doménové jméno registrováno. Těmito subjekty jsou na jedné straně registrátor a správce národní domény .cz a na straně druhé žadatel o doménové jméno a posléze jeho držitel.

Registrátorem může být právnická osoba, která splní podmínky stanovené v dokumentu sdružení CZ.NIC Obchodní podmínky pro registrátory. Podmínkou mimo jiné je, že musí jít o právnickou osobu se sídlem v některém z členských států Evropské unie, ve státě tvořícím Evropský hospodářský prostor nebo v členském státě Evropského sdružení volného obchodu nebo která je akreditovaným registrátorem ICANN [čl. 2.1. Obchodních podmínek pro registrátory].

I když se žadatelem o doménové jméno uzavírá smlouvu registrátor

svým jménem, žadatel musí akceptovat Pravidla registrace doménových jmen v ccTLD .cz vydaná sdružením CZ.NIC [čl. 6.2 Obchodních podmínek pro registrátory]. Na základě těchto pravidel se sdružení CZ.NIC stává přímým účastníkem smluvního vztahu vedle registrátora. Z tohoto pohledu lze uvést, že registrátor doménového jména vystupuje ve smluvním vztahu týkajícím se registrace doménového jména jednak jako smluvní strana, ale v podstatě i jako zástupce správce národní domény sdružení CZ.NIC, neboť to je aktivním účastníkem daného smluvního vztahu, aniž by smlouvu uzavíralo.

Na druhé straně tohoto smluvního vztahu je tedy žadatel o doménové jméno, resp. jeho držitel. Aby se žadatel o doménové jméno mohl stát jeho držitelem, tedy aktivním účastníkem tohoto vztahu, musí mít způsobilost k právním úkonům. Může jít jak o fyzickou, tak o právnickou osobu bez ohledu na státní příslušnost fyzické osoby či sídlo právnické osoby, resp. jurisdikci, pod kterou byla založena.

Co se týká fyzické osoby, pravidla sdružení CZ.NIC a ani registrátorů neřeší otázku věku držitele doménového jména. Zde je tedy třeba vycházet z obecných ustanovení OZ. V ustanovení § 8 OZ je uvedeno:

„(1) Způsobilost fyzické osoby vlastními právními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti (způsobilost k právním úkonům) vzniká v plném rozsahu zletilostí.

(2) Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku. Před dosažením tohoto věku se zletilosti nabývá jen uzavřením manželství. Takto nabytá zletilost se neztrácí ani zánikem manželství ani prohlášením manželství za neplatné.“

V ustanovení § 9 OZ je pak uvedeno:

„Nezletilí mají způsobilost jen k takovým právním úkonům, které jsou svou povahou přiměřené rozumové a volní vyspělosti odpovídající jejich věku.“

Ve formulářích používaných k registraci jednotlivými registrátory

(např. Telefónica O2 Czech Republic, a.s.) se mimo jinými vyplňuje jako povinný údaj datum narození. Není mi známo, jaká je současná praxe sdružení CZ.NIC a jednotlivých registrátorů a zda tedy umožňují registraci doménového jména i osobám nezletilým či nikoliv. Nicméně podívám-li se na tuto otázku z čistě praktického hlediska, domnívám se, že nic nebrání tomu, aby tato registrace byla umožněna i osobám nezletilým (např. od věku 15 let). Na druhou stranu je však samozřejmě třeba brát v potaz to, zda si nezletilá osoba může uvědomovat veškeré důsledky například v případě, poruší-li registraci doménového jména a následným provozem internetových stránek pod tímto doménovým jménem práva k dalším nehmotným statkům, jako je ochranná známka, obchodní firma apod. Mám za to, že z tohoto pohledu by bylo přece jen vhodnější, pokud by za nezletilou osobu smlouvu o registraci doménového jména uzavřel jeho zákonný zástupce.

Způsobilost k právům a povinnostem a tedy i způsobilost k právním úkonům zaniká u fyzické osoby smrtí, u právnické osoby zánikem této právnické osoby. Registrace doménového jména však přechází na právního nástupce držitele, což nepřímo vyplývá i z čl. 12.2.3. Pravidel registrace doménových jmen v ccTLD .cz²⁰.

Obsah

Obsahem právních vztahů se rozumí subjektivní práva a povinnosti účastníků těchto právních vztahů.

V tomto konkrétním případě, jde-li o vztah relativní, hovoří se i o relativních právech. Tedy právům individuálně určeného subjektu odpovídají povinnosti jiného individuálně určeného subjektu. Tato práva a povinnosti jsou upravena ve smlouvě s registrátorem a především pak právě v Pravidlech registrace doménových jmen v ccTLD .cz sdružení CZ.NIC. Tato pravidla jsem rozebral již výše.

Doménové jméno vzniká jeho registrací. Registraci provádí sdružení

CZ.NIC na základě žádosti, kterou mu doručí registrátor. I když dojde k uzavření smlouvy mezi registrátorem a žadatelem o doménové jméno, neznamena to ještě, že doménové jméno bude ve prospěch žadatele registrováno. K tomu musí být splněno několik podmínek (mimo jiné musí být sdružení CZ.NIC také doručen prokazatelný souhlas s Pravidly registrace doménových jmen v ccTLD .cz). Podle pravidla first come first serve je však také registrace závislá na pořadí, ve kterém byly doručeny sdružení CZ.NIC jednotlivé žádosti.

Okamžikem registrace může tedy držitel doménové jméno využívat v rámci sítě Internet, uplatňovat práva a plnit povinnosti vůči registrátorovi a správci. Vzhledem k potřebě jedinečnosti doménového jména v celosvětovém měřítku lze pak konstatovat, že třetí osoba odlišná od těchto třech zmíněných subjektů nemůže bez součinnosti některého z nich registrovat shodné doménové jméno.

Jak je také již výše uvedeno, držitel doménového jména je oprávněn převést doménové jméno na třetí osobu, registrace doménového jména přechází na třetí osobu také v rámci právního nástupnictví. Nový držitel pak vstupuje do práv a povinností svého předchůdce.

Ke zneužití doménového jména samozřejmě může dojít i mimo proces jeho registrace. V takovém případě je však zjevné, že osoba, která dané doménové jméno zneužila či lépe řečeno využila pro své účely, může být postižena pouze z hlediska porušení jiných právních institutů, které nevyplývají přímo ze smlouvy o registraci doménového jména. Může jít o porušení práv na označení ve vztahu k jiným nehmotným statkům, porušení pravidel hospodářské soutěže, porušení dobrých mravů obecně atd.

Práva a povinnosti k doménovému jménu pak zanikají zrušením jeho registrace v souladu se smlouvou o registraci a Pravidly registrace doménových jmen v ccTLD .cz.

Z toho, že doménové jméno je jinou majetkovou hodnotou, která

---

²⁰ „Sdružení CZ.NIC je oprávněno dle svého uvážení zrušit registraci Doménového jména, pokud dojde ke změně skutečností, na jejichž základě bylo Doménové jméno zaregistrováno, například Držitel zanikl

svou povahou může být předmětem občanskoprávních vztahů, vyplývá, že v případě doménového jména by mohlo docházet nejen k jeho přechodu a převodu, ale i ke vkladu doménového jména do obchodní společnosti, k zastavení (jak jsem dovozoval výše) a také k jeho držbě, resp. držbě práv k doménovému jménu, přestože jak úprava zástavního práva, tak držby jsou obsaženy v části OZ upravující věcná práva. V případě zástavního práva je důvodem výše zmiňovaná možnost, že zastaven může být i předmět průmyslového vlastnictví (současně mohou být zastavena i jiná majetková práva, ustanovení však výslovně nehovoří o jiných majetkových hodnotách). V případě držby pak to, že práva k doménovému jménu jsou bezpochyby právy, která připouštějí trvalý nebo opětovný výkon. Naproti tomu není možné, aby bylo doménové jméno předmětem zadržovacího práva, neboť předmětem zadržovacího práva může být pouze movitá věc.

Stejně tak není možné doménové jméno pronajmout. Je však podle mého názoru přípustné uzavřít smlouvu nepojmenovanou, na základě níž se mohou smluvní strany dohodnout, že pod doménovým jménem, které má zaregistrováno jedna smluvní strana, může provozovat webové stránky druhá smluvní strana, která na toto doménové jméno jinak právo vzniklé registrací nemá. Vůči správci národní domény a registrátorovi by však musel samozřejmě všechny povinnosti plnit a všechna práva uplatňovat nadále subjekt, jež má dané doménové jméno registrováno. Účinnost takovéto smlouvy by pak samozřejmě trvala pouze po dobu řádné registrace (šlo by zde vlastně o jakousi smlouvu quasinájemní).

Otázkou však také je, zda dokonce nemůže držitel doménového jména právo udělit licenci k užívání doménového jména.

Licenci lze udělit za předpokladu, že doménové jméno bude skutečně považováno za předmět průmyslového vlastnictví, což při pojmové nejasnosti v našich právních předpisech nelze vyloučit (jak jsem výše uvedl, k tomuto názoru se přikláním). Ustanovení § 508 ObchZ totiž stanoví, že licenční smlouvou k předmětům průmyslového vlastnictví

opravňuje poskytovatel nabyvatele ve sjednaném rozsahu a na sjednaném území k výkonu práv z průmyslového vlastnictví a nabyvatel se zavazuje k poskytování určité úplaty nebo jiné majetkové hodnoty, přičemž tato smlouva musí být písemná.

Uzavření jakési smlouvy nepojmenované (quasinájemní) nebo udělení licence k využití doménového jména podle mého názoru nijak nebrání ani smluvní vztahy s registrátory a správcem národní domény .cz.

Ochrana

Doménová jména nejsou chráněna právními předpisy. Pokud není doménové jméno současně například ochrannou známkou či obchodní firmou, jsou prostředky k této ochraně dosti omezené a odpovídají povaze porušení buď smluvních povinností či obecněprávních institutů, jak jsem se o nich zmínil výše, jako jsou pravidla hospodářské soutěže či dobré mravy obecně.

Trvání právní ochrany

Jak jsem se také již zmínil výše, podle Pravidel registrace doménových jmen v ccTLD .cz je možná registrace doménového jména maximálně na dobu 10 let s tím, že každý rok je nutné registraci znovu obnovovat. Proto lze konstatovat, že doménové jméno lze ve smyslu zmíněném v předchozím odstavci chránit maximálně po dobu 10 let.

IV. VYBRANÉ NEHMOTNÉ STATKY A PRÁVA K TĚMTO NEHMOTNÝM STATKŮM

V této části rigorózní práce bych se chtěl podrobněji věnovat některým nehmotným statkům (především z pohledu platné právní úpravy práv k těmto nehmotným statkům), které považuji ve vztahu k problematice doménových jmen za zajímavé, a to jednak vzhledem k tomu, že se dostávají, resp. mohou dostat s doménovými jmény do konfliktu, a pak proto, že právě úprava práv k těmto nehmotným statkům v platných právních předpisech by mohla být určitou inspirací pro možnou budoucí

úpravu práv k doménovým jménům v našem právním řádu.

Jde především o práva na označení, z nichž zásadní význam z pohledu doménových jmen má hlavně ochranná známka a obchodní firma. Vedle toho však z pohledu doménových jmen nelze opomenout např. ani názvy právnických osob, jména fyzických osob, označení původu a zeměpisná označení. Již menší význam z pohledu doménových jmen má úprava autorskoprávní. Protože však může docházet i ke střetu práva k doménovému jménu s právem autorským, stručně se zmíním i o této problematice.

1. Ochranná známka

Ochranná známka je nehmotným statkem, který je problematice doménových jmen asi nejbližší a u kterého také nejčastěji dochází ke konfliktu s doménovými jmény.

Historie

Na rozdíl od doménového jména je historie ochranné známky dlouhá. Již od starověku označovali někteří řemeslníci své výrobky různými symboly, aby je odlišili od výrobků řemeslníků jiných. Už tady lze tedy hovořit o určité podobě ochranných známek.

První právním předpisem upravujícím práva k ochranným známkám na našem území byl Císařský patent č. 230/1858 ř.z., kterým byl vydán Zákon o ochraně živnostenských známek a jiných označení.

Současná právní úprava

V současnosti platným právním předpisem, který práva k ochranným známkám především upravuje, je zák. č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (ZOZ).

Objekt (předmět)

Nepřímým objektem je zde ochranná známka, kterou je nutné stejně jako doménové jméno považovat za jinou majetkovou hodnotu zmíněnou

v ustanovení § 118 odst. 1 OZ.

Dle ustanovení § 1 ZOZ může být ochrannou známkou jakékoliv označení schopné grafického znázornění, zejména slova, včetně osobních jmen, barvy, kresby, písmena, číslice, tvar výrobku nebo jeho obal, pokud je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby.

Demonstrativní výčet uvedený v ustanovení § 1 ZOZ naznačuje další možnosti, které je možné při tvorbě ochranné známky oproti minulosti využít. Je zde nově uvedena barva, která sama o sobě může být ochrannou známkou, je-li zachována schopnost odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby. Z hlediska této práce je však zajímavá pouze ochranná známka slovní, popř. kombinovaná (tedy současně slovní a grafická).

Z definice ochranné známky dle v současnosti platného zákona vypadla podmínka o zápisu ochranné známky do rejstříku ochranných známek vedeného Úřadem průmyslového vlastnictví. Důvod nalézáme hned v následujícím ustanovení § 2 ZOZ, které stanoví, jaké ochranné známky požívají ochrany v České republice. Jedná se o ochranné známky, které jsou vedle ochranných známek zapsaných v rejstříku ochranných známek vedeném Úřadem průmyslového vlastnictví zapsané s účinky pro Českou republiku také v rejstříku vedeném Mezinárodním úřadem duševního vlastnictví ve smyslu Madridské dohody o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek nebo Protokolu k Madridské dohodě, dále v rejstříku vedeném Úřadem pro harmonizaci ve vnitřním trhu podle nařízení Rady Evropských společenství o ochranné známce Evropských společenství, a také ochranné známky všeobecně známé na území České republiky ve smyslu článku 6bis Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví a článku 16 Dohody o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví. Jak je z ustanovení § 2 ZOZ zjevné, důvodem této změny oproti předchozí úpravě je zohlednění mezinárodních závazků České republiky.

Pokud jde o ochrannou známku všeobecně známou [§ 2 písm. d) ZOZ], ta je výjimečná tím, že není k její ochraně třeba registrace. Důvodem je, že tato ochranná známka je natolik silně vnímána příslušným okruhem veřejnosti ve spojení s určitými výrobky nebo službami, že má rozlišovací způsobilost i bez potřeby této registrace. V případě všeobecně známé ochranné známky se tedy ochrana vztahuje pouze na ty výrobky a služby, pro které je všeobecně známa. Pokud však má tato známka v České republice dobré jméno, pak může být chráněna pro všechny výrobky a služby. Co se týká ochranných známek s dobrým jménem v České republice, těmto je tedy ochrana v určitých případech poskytnuta, i když by mělo být označení shodné či podobné používáno pro výrobky a služby, které nejsou podobné těm, pro které je ochranná známka zapsána [§ 7 písm. b), d) a e) ZOZ]. Ochranná známka s dobrým jménem musí být na rozdíl od všeobecně známé ochranné známky formálně registrována.

Pro úplnost je třeba upozornit ještě na tzv. ochrannou známku kolektivní [§ 35 a násl. ZOZ]. Kolektivní ochranná známka je ochrannou známkou, která slouží k rozlišování výrobků nebo služeb členů či společníků právnických osob nebo účastníků sdružení od výrobků nebo služeb jiných osob. Jak lze z výše uvedeného dovodit, účelem zde není individualizovat výrobky či služby konkrétní osoby, ale upozornit na účast dané osoby jako člena či společníka v určité právnické osobě nebo sdružení.

Přestože definice ochranné známky obsažená v ustanovení § 1 ZOZ je poměrně široká, rozsah označení, která lze jako ochrannou známku registrovat je dalšími ustanoveními ZOZ omezen. Zde je třeba poukázat především na ustanovení § 4 ZOZ. Jen pro příklad bych uvedl, že dle tohoto ustanovení nelze zapsat třeba označení, které je tvořeno výlučně označeními nebo údaji, jež se staly obvyklými v běžném jazyce nebo v poctivých obchodních zvyklostech [§ 4 písm. d) ZOZ], označení, které je v rozporu s veřejným pořádkem nebo dobrými mravy [§ 4 písm. f) ZOZ] nebo jestliže je zjevné, že přihláška ochranné známky nebyla podána

v dobré víře [§ 4 písm. m) ZOZ].

Funkce ochranné známky

Ochranná známka má především funkci rozlišovací. Slovy zákona, jde o označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby.

Je však třeba upozornit, že to neznamena, že jedna osoba by mohla mít pouze jednu ochranou známku. Naopak je zcela běžné, že jedna osoba má pro různé výrobky či služby rozlišné ochranné známky. Ochranná známka tedy může rozlišovat i různé výrobky či služby jedné osoby od sebe navzájem. Může jít např. o rozlišení řady luxusních výrobků od výrobků určených k masové spotřebě (viz např. automobily Lexus a Toyota od společnosti Toyota Motor Corporation).

Funkce rozlišovací ovšem není jedinou funkcí ochranné známky. Významnou roli ve využití ochranné známky hraje také funkce propagační (reklamní) a funkce soutěžní. Ochranná známka však má i některé funkce další, a to např. funkci monopolizační, kdy má vlastník ochranné známky výlučné právo užívat ochrannou známku ve spojení s výrobky nebo službami, pro něž je chráněna [§ 8 ZOZ], funkci garanční (záruční), kdy výrobky či služby označené danou ochrannou známkou by měly být pro spotřebitele zárukou určitého standardu (vlastností) prodávávaného výrobku či poskytované služby, funkci stimulační, kdy by mělo užití určité ochranné známky vybízet spotřebitele ke koupi právě daného výrobku nebo využití dané služby, a funkci certifikační vztahující se především ke kolektivním ochranným známkám, kdy na užívání ochranné známky dohlíží určité sdružení, které je jejím vlastníkem.

Subjekty (účastníci)

Subjektem občanskoprávního vztahu je zde vlastník ochranné známky na jedné straně a všechny ostatní osoby na straně druhé. V tomto případě jde totiž o tzv. práva absolutní, která působí vůči všem.

Vlastníkem ochranné známky podle platné právní úpravy může být podle ustanovení § 1 ZOZ jakákoliv osoba, která produkuje výrobky či

poskytuje služby, resp. z ustanovení § 13 odst. 1 ZOZ vyplývá, že do určité doby po přihlášení ochranné známky bude muset produkovat výrobky či poskytovat služby. Oproti předchozí úpravě, kdy vlastníkem (podle dřívější terminologie majitelem) ochranné známky mohl být pouze podnikatel, jde o podstatné rozšíření okruhu osob, které mohou být vlastníkem ochranné známky. Může jít samozřejmě jak o fyzickou, tak právnickou osobu, přičemž není rozhodující, zda jde o tuzemskou či zahraniční osobu.

Obsah

V zásadě lze uvést, že ochranná známka vzniká zápisem do příslušného rejstříku, neboť od tohoto okamžiku požívá dané označení v České republice ochrany. Může jít o zápis do rejstříku ochranných známek vedeného Úřadem průmyslového vlastnictví, do rejstříku vedeného Mezinárodním úřadem duševního vlastnictví (s účinky pro Českou republiku na základě mezinárodní přihlášky ve smyslu Madridské dohody o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek nebo Protokolu k Madridské dohodě) nebo do rejstříku vedeného Úřadem pro harmonizaci ve vnitřním trhu (známky a vzory) podle nařízení Rady Evropských společenství o ochranné známce Společenství [§ 2 písm. a) až c) ZOZ]. Bez zápisu jsou chráněny pouze všeobecně známé známky ve smyslu článku 6bis Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví [§ 2 písm. d) ZOZ].

Ochranná známka pak zaniká vzdáním se práv k ní [§ 30 ZOZ], jejím zrušením [§ 31 ZOZ] nebo prohlášením za neplatnou [§ 32 ZOZ].

Podle ustanovení § 8 odst. 1 ZOZ má vlastní ochranné známky výlučné právo užívat ochrannou známku ve spojení s výrobky nebo službami, pro něž je chráněna. Toto právo však není neomezené. ZOZ nejen, že omezuje označení, která mohou být registrována jako ochranné známky, ale také stanoví případy, kdy je vlastní ochranné známky povinen strpět používání označení shodného či podobného s jeho ochrannou známkou jinou osobou v případech, kdy jde o jméno, příjmení, název, obchodní firmu nebo adresu této osoby (otázkou je, zda by nebylo

vhodné sem doplnit i doménové jméno). Domnívám se ovšem, že pokud by daná osoba na základě tohoto ustanovení evidentně zneužívala známosti či dobré pověsti dané ochranné známky v hospodářském styku, mohl by se vlastník této ochranné známky bránit, především prostřednictvím práva proti nekalé soutěži. Vlastník ochranné známky také není oprávněn zakázat třetím osobám užívat v obchodním styku údaje týkající se druhu, jakosti, množství, účelu, hodnoty, zeměpisného původu, doby výroby výrobku nebo poskytnutí služby nebo jiných jejich vlastností a dále označení nezbytné k určení účelu výrobku nebo služby [§ 10 ZOZ].

Co se za užívání ochranné známky především považuje, lze nalézt v ustanovení § 8 odst. 3 ZOZ:

- a) umístování označení na výrobky nebo jejich obaly,
- b) nabídka výrobků pod tímto označením, jejich uvádění na trh nebo skladování za tímto účelem anebo nabídka či poskytování služeb pod tímto označením,
- c) dovoz nebo vývoz výrobků pod tímto označením,
- d) užívání označení v obchodních listinách a v reklamě.

Vlastník ochranné známky však nemá jen právo ochrannou známku užívat, ale v podstatě i povinnost. Tedy pokud nechce riskovat, že si proti jeho vůli zaregistruje stejnou ochrannou známku pro stejné výrobky a služby jiná osoba, či dokonce riskovat, že o danou ochrannou známku přijde. Nezačne-li totiž vlastník ochrannou známku užívat do 5 let od jejího přihlášení nebo toto užívání na 5 let přeruší, ztrácí právo přednosti starší ochranné známky, a to buď pro všechny zapsané výrobky nebo služby, neužívá-li ochrannou známku vůbec, nebo pro ty výrobky a služby, pro které není užívána [§ 13 a 14 ZOZ]. Taková ochranná známka však může být na návrh třetí osoby i zrušena [§ 31 odst. 1 písm. a) ZOZ]. Za užívání ochranné známky vlastníkem však pokládá ZOZ i její užívání na základě licenční smlouvy [§ 13 odst. 3 ZOZ].

ZOZ výslovně stanoví, že vlastník je oprávněn ochrannou známku převést, ochranná známka může být také předmětem přechodu [§ 15 ZOZ].

Dále ZOZ stanoví, že vlastník může poskytnout právo užívat ochrannou známku na základě licenční smlouvy dle ObchZ [§ 18 ZOZ].

Převést ochrannou známku může její vlastník nezávisle na převodu podniku (zde se hovoří o podniku, i když dle současného ZOZ nemusí být vlastník ochranné známky podnikatelem) na základě písemné smlouvy, a to pro všechny výrobky nebo služby, pro které je zapsána, nebo jen pro některé z nich. Převod je účinný zápisem do rejstříku ochranných známek. Obdobným způsobem lze převést i přihlášku ochranné známky.

Licenci k ochranné známce lze poskytnout buď jako výlučnou nebo nevýlučnou, a to buď pro všechny výrobky nebo služby, pro které byla ochranná známka zapsána, nebo jen pro některé z nich. Licence je účinná vůči třetím osobám zápisem do rejstříku ochranných známek.

Dle ustanovení § 17 odst. 1 ZOZ může být ochranná známka také předmětem zástavního práva, předmětem výkonu rozhodnutí či exekuce a může být zahrnuta do konkurzní podstaty v konkurzním řízení nebo do seznamu majetku v řízení o vyrovnání. Zástavní právo k ochranné známce vzniká zápisem do rejstříku, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak [§ 17 odst. 3 ZOZ]. Ostatní skutečnosti uvedené v tomto odstavci se zapisují do rejstříku ochranných známek vedeném Úřadem průmyslového vlastnictví pouze na žádost [§ 17 odst. 2 ZOZ].

Ochrana

Donedávna bylo možné nalézt výčet nároků, které mohou být uplatněny v případě porušení práv k ochranné známce v ustanovení § 8 ZOZ. S účinností od 26. května 2006 toto nalezneme ve vztahu k ochranné známce v zák. č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví (ZVPPV).

Dle ustanovení § 3 ZVPPV má vlastník ochranné známky a další oprávněné osoby (mimo jiné i nabyvatel licence) právo na informace. Dle ustanovení § 4 ZVPPV se může oprávněná osoba domáhat u soudu, aby se porušovatel zdržel jednání, jímž dochází k porušení nebo ohrožení práva, a následky ohrožení nebo porušení byly odstraněny, a to zejména

a) stažením výrobků z trhu, jejichž výrobou nebo uvedením na trh nebo skladováním došlo k ohrožení nebo porušení práva,

b) trvalým odstraněním nebo zničením výrobků, jejichž výrobou nebo uvedením na trh nebo skladováním došlo k ohrožení nebo porušení práva,

c) stažením, trvalým odstraněním nebo zničením materiálů, nástrojů a zařízení určených nebo používaných výlučně nebo převážně při činnostech porušujících nebo ohrožujících právo.

Vedle soukromoprávní ochrany jsou práva k ochranné známce chráněna také veřejnou mocí.

Jednak podle ustanovení § 33 odst. 1 písm. a) zák. č. 200/1990 Sb., o přestupcích (ZoP), dle kterého se přestupku dopustí ten, kdo neoprávněně vykonával práva, která jsou zákony na ochranu průmyslového vlastnictví vyhrazena majitelům těchto práv. A pak také podle ustanovení § 150 odst. 1 TZ, kdy se dopustí trestného činu ten, kdo doveze, vyveze nebo uvede do oběhu výrobky nebo služby neoprávněně označované ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou snadno s ní zaměnitelnou.

Trvání právní ochrany

Dobu platnosti zápisu ochranné známky zákon stanoví na 10 let ode dne podání přihlášky [§ 29 odst. 1 ZOZ]. Zápis ochranné známky se pak dá na žádost vlastníka ochranné známky obnovit vždy na dobu dalších 10 let. Tato lhůta je obvyklá i v jiných evropských zemích.

Mezinárodní úmluvy

Z mezinárodních dohod se ochranných známek týkají:

- Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví - mnoho ustanovení této úmluvy se týká ochranných známek; úmluva mimo jiné upravuje ochranu všeobecně známé ochranné známky či zákaz ochranných známek, které by užívaly erby, vlajky a jiné znaky státní svrchovanosti unijních zemí apod.;

- Madridská dohoda o mezinárodním zápisu továrních nebo

obchodních známek (vyhl. č. 65/1975 Sb.) - tato dohoda upravuje postup pro mezinárodní zápis ochranných známek; podmínkou ovšem je, aby tyto ochranné známky byly pro dané výrobky a služby zapsány v zemi svého původu;

- Protokol k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu ochranných známek (sdělení MZV č. 248/1996 Sb.) - Madridský protokol zjednodušuje některá pravidla stanovená v Madridské dohodě při zápisu mezinárodní ochranné známky, např. mezinárodní přihláška dle protokolu nemusí být založena na přihlášce národní;

- Niceská úmluva o mezinárodním třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek (vyhl. č. 66/1975 Sb.) - jak napovídá název této úmluvy, jejím účelem je stanovit mezinárodní třídění výrobků a služeb pro účely zápisu známek;

- Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví /TRIPS/ (sdělení MZV č. 191/1995 Sb.) - tato dohoda mimo jiné umožňuje rozšíření ochrany všeobecně známé ochranné známky i na případy, kdy výrobky a služby nejsou podobné těm, pro které byla ochranná známka zapsána, a dále také třeba stanoví odmítnutí či zrušení zápisu ochranné známky, která obsahuje nebo sestává ze zeměpisného označení, pro výrobky, které nepochází z označeného území;

- Smlouva o známkovém právu sjednaná v Ženevě (sdělení MZV č. 199/1996 Sb.) - smlouva upravuje náležitosti řízení u ochranných známek; mimo jiné také stanoví, že strany aplikují na ochranné známky služeb ustanovení Pařížské úmluvy, která se týkají ochranných známek výrobků.

Právo Evropské Unie

Pro úplnost bych chtěl ještě uvést alespoň přehled předpisů Evropské unie, které upravují problematiku ochranných známek:

- směrnice Rady Evropských společenství č. 89/104/EHS ze dne 21. prosince 1988, kterou se sbližují právní předpisy členských zemí Evropských společenství vztahujících se k ochranným známkám;

- nařízení Rady Evropských společenství č. 40/94/ES ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství;
- nařízení Rady Evropských společenství č. 3288/94/ES ze dne 22. prosince 1994, kterým se mění nařízení č. 40/94/ES;
- nařízení rady č. 422/2004/ES ze dne 19. února 2004, kterým se mění nařízení č. 40/94/ES;
- nařízení Komise Evropských společenství č. 2868/95/ES ze dne 13. prosince 1995, kterým se provádí nařízení č. 40/94/ES;
- nařízení Komise č. 1041/2005/ES ze dne 29. června 2005, kterým se mění nařízení č. 2868/95/ES, kterým se provádí nařízení Rady č. 40/94/ES o ochranné známce Společenství.

K výše uvedenému výčtu je třeba uvést, že s výjimkou prvně uvedeného předpisu se veškeré další úpravy týkají ochranné známky Společenství.

Vztah ochranných známek a doménových jmen

Pokud jde o vztah mezi ochrannými známkami a doménovými jmény, problematika týkající se obou těchto nehmotných statků je si v mnohém velmi blízká.

V právní praxi jsou velmi časté případy, kdy používáním určitého doménového jména dochází současně k využívání slovního označení, které je registrováno jako slovní či kombinovaná ochranná známka osobou rozdílnou od držitele doménového jména. Tímto používáním slovního označení, které je registrováno jako ochranná známka, pak často dochází přímo k porušování práv k ochranné známce. Jsou však i další způsoby nežádoucího jednání. Jde např. o registraci doménového jména, jehož znění je shodné se slovní ochrannou známkou či textem obsaženým v kombinované ochranné známce, držitel však takové doménové jméno nevyužívá a jeho pohnutky k registraci takového doménového jména jsou založeny na kalkulaci, že se mu podaří převést za úplatu dané doménové jméno majiteli ochranné známky.

Samozřejmě na rozdíl od doménových jmen, jež mohou být

vzhledem ke svému účelu tvořena pouze omezeným okruhem znaků (písmeny, číslicemi, pomlčkami), je při tvorbě ochranných známek možné využít daleko širší škály prvků grafického vyjádření. Naopak doménová jména jsou na rozdíl od ochranných známek používána nejen v rámci hospodářské soutěže za účelem podpory prodeje výrobků či poskytování služeb, ale v daleko širším spektru společenských vztahů.

Přes tyto (ale i některé další zde neuvedené) rozdíly je však blízkost problematiky ochranných známek a doménových jmen zřejmá a lze ji demonstrovat na následujících příkladech:

- u ochranných známek a doménových jmen jde v obou případech o označení, která je možné v rámci hospodářské soutěže využít k podpoře prodeje určitých výrobků či poskytování služeb (u doménových jmen nejde samozřejmě o funkci primární, nicméně tento aspekt nabyl v současnosti poměrně na významu);

- obě tato označení slouží spotřebiteli, resp. uživateli Internetu ke snazšímu ztotožnění osoby vlastníka ochranné známky, resp. držitele doménového jména s výrobkem, službou nebo jinou typickou aktivitou spojenou s danou osobou;

- v obou případech často dochází ke zneužívání příslušných označení, především pokud jsou dobře zapsána u veřejnosti nebo alespoň v příslušném okruhu uživatelů, resp. spotřebitelů;

- právní úprava je založena (u doménových jmen prostřednictvím normotvorby nestátní organizace) a přihlašování obou označení probíhá v zásadě na principu teritoriálním (u doménových jmen se to týká registrace v tzv. národních doménách, nikoliv registrace v tzv. doménách generických, jako např. v doménách .com, .org či .edu), přesto v současném globalizovaném světě má užívání těchto na teritoriálním principu registrovaných označení často mezinárodní přesah a užívání či přímo zneužívání příslušných označení přináší konfliktní situace mezi subjekty působícími v různých zemích;

- v případě, že se ochranná známka či doménové jméno stanou

všeobecně známými, dochází často ke značnému zvýšení jejich hodnoty.

Je ovšem zřejmé, že na rozdíl od ochranných známek, kdy je třeba k jejich registraci splnit řadu podmínek, je u doménových jmen registrace mnohem jednodušší. Jak je však patrné, především to v praxi způsobuje řadu problémů.

Domnívám se, že právě právní úprava ochranných známek by mohla být alespoň částečným zdrojem inspirace, pokud by bylo rozhodnuto o úpravě práv k doménovým jménům zvláštním zákonem.

Konflikty mezi doménovými jmény a ochrannými známkami

Mezi doménovými jmény a ochrannými známkami existuje také několik základních odlišností. Jednou z nich je, že na rozdíl od doménových jmen může i v rámci České republiky vedle sebe existovat více ochranných známek shodného znění, pokud jsou zapsány pro jiné výrobky a služby nebo pokud k tomu dá vlastník či přihlašovatel starší ochranné známky souhlas.

S ohledem na výše uvedené může u doménových jmen vznikat především ten zásadní problém, že pokud si jeden z několika řádných vlastníků ochranné známky tuto ochrannou známku jako doménové jméno zaregistruje, znemožňuje tím vlastně registraci stejného doménového jména ostatními oprávněnými vlastníky ochranné známky shodného znění (může jít např. i o kombinovanou ochrannou známku, jejíž součástí je daný text).

V těchto případech je pak dosti obtížné řešit problematiku oprávněnosti registrace doménového jména. Na první pohled by mohlo být řešení dosti jednoduché, neboť by mohlo spočívat v akceptaci skutečnosti, že jeden z oprávněných vlastníků ochranné známky si doménové jméno zaregistroval jako první. Nabízí se tu však hned několik otázek, které ZOZ, ani současná úprava doménových jmen nemůže spravedlivě vyřešit.

Otázkou například je, jak řešit situaci, kdy držitel doménového jména dané internetové stránky vůbec neprovozuje nebo na nich prezentuje informace zcela jiného zaměření a tím úmyslně blokuje jejich použití u ostatních vlastníků ochranných známek (jak bylo uvedeno

výše, u ochranné známky toto ZOZ řeší v případě, není-li užívána nepřetržitě po dobu 5 let).

Další otázkou je, zda by za oprávněnou měla být považována taková registrace doménového jména, kdy si držitel doménového jména nechá účelově zaregistrovat ochrannou známku stejného znění jako doménové jméno (resp. doménu druhé úrovně), popřípadě si nejdříve nechá účelově zaregistrovat takovou ochrannou známku přímo v podobě ochrannaznamka.cz či www.ochrannaznamka.cz.

Otázkou také může být, zda podnikatel lokálního významu (např. pekař), který je majitelem dané ochranné známky, by měl mít větší právo na registraci této ochranné známky jako doménového jména než např. nadnárodní společnost, která podniká na území České republiky. Zde by ovšem bylo pravidlo „first come first serve“ patrně namístě a daná nadnárodní společnost by měla, pokud by bylo zjevné, že se nejedná o spekulativní registraci daného doménového jména, řešit věc nabídkou na úplatný převod daného doménového jména, popř. jiným doménovým jménem.

Zajímavým řešením, které se asi v praxi příliš nevyužívá a které se objevilo v materiálech WIPO, je návrh, aby v případě sporu o všeobecný výraz užívaný v ochranné známce byly vytvořeny společné webové stránky pro vlastníky ochranných známek, jejichž ochranné známky obsahují daný pojem s tím, že na těchto stránkách se budou nacházet odkazy na stránky jednotlivých vlastníků ochranných známek.

Problém doménového jména se shodnou ochrannou známkou pak umocňuje také to, že dané doménové jméno nemusí vůbec mít registrován žádný z vlastníků ochranné známky stejného znění, ale někdo zcela jiný. Přesto nemusí jít o spekulativní registraci. Může existovat podnikatel, který nemá zapsanu ochrannou známku takového znění, má však například název shodný s tímto zněním ochranné známky. Tento svůj název má pak zaregistrován jako doménové jméno. Na daných webových stránkách navíc např. prezentuje naprosto rozdílné výrobky nebo služby, než jsou

zapsány pro danou ochrannou známku. V některých případech by se zde mohlo sice jednat o nekalosoutěžní jednání, neboť by daný „internetový“ podnikatel mohl těžit ze známosti ochranné známky (před vstupem na internetové stránky uživatel často nezná jejich obsah), ale toto by asi bylo stěží dokazatelné.

Nesmíme zde také zapomínat na to, že dané doménové jméno dokonce nemusí být vůbec využíváno k podnikatelským účelům. Pokud by si např. nějaký pan Fischer zaregistroval doménové jméno fischer.cz, nejevil by žádný zájem o úplatný převod daného doménového jména a pod tímto doménovým jménem provozoval webové stránky například s rodinnou tematikou, prakticky sice brání rozvoji hospodářské soutěže, protože však není jejím účastníkem, stěží by podle mého názoru mohl být donucen k převodu tohoto doménového jména na vlastníka ochranné známky za situace, kdy mu svědčí určitá práva k danému názvu. Zde se pak opět nabízí dílčí otázka: „Pokud by právo vlastníka ochranné známky bylo posouzeno jako silnější, jakému z případných více vlastníků shodné ochranné známky by mělo toto právo svědčit?“

Na rozdíl od výše uvedeného problému jednoho doménového jména a shodných ochranných známek však vedle sebe může stejně jako u ochranných známek existovat více doménových jmen, která jsou podobná, resp. mohou být zaměnitelná, což může věc jen komplikovat.

Výše uvedené rozdíly mezi doménovým jménem a ochrannou známkou vyplývají především z tzv. principu speciality. Principem speciality je myšleno právě to, že ochranná známka může být ve shodném znění zapsána vícekrát pro rozdílné výrobky a služby.

Vedle principu speciality je zde však dalším podstatným rozdílem to, že známkoprávní ochrana je založena ještě na již také výše zmíněném principu teritoriality. Pokud jde o území, s nímž je spojena existence ochranné známky, resp. práva s ní související, jde většinou o území jednoho státu, jehož právní řád ochrannou známku a práva k ní upravuje.

Výjimkou je zde snad pouze tzv. ochranná známka Společenství (komunitární ochranná známka), která je účinná na celém území Evropské unie (nařízení Rady č. 40/94/ES ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství). Naopak toto neplatí v případě tzv. mezinárodní ochranné známky podle Madridské dohody o mezinárodním zápisu ochranných známek ze dne 14. dubna 1891 (vyhl. č. 65/1975 Sb.). Podle této dohody bude zapsaná ochranná známka v každé zúčastněné smluvní zemi chráněna právě tak, jako kdyby tam byla přímo přihlášena.

Na rozdíl od toho je však doménové jméno, resp. webové stránky nacházející se pod daným doménovým jménem, a tedy s ním také spojované, přístupné a užívané celosvětově. To je příčinou řady konfliktů. Pokud jde o vrcholovou doménu .cz (obecně to v podstatě platí pro všechny vrcholové domény), je třeba konstatovat, že zde mohou držitelům doménového jména vznikat potíže s ohledem na úpravu ochranných známek v zahraničí. Právě vzhledem k teritoriální působnost ochranných známek a naproti tomu na celosvětovou působnost doménového jména může dojít k porušení práv k ochranné známce kdekoliv na světě.

Není samozřejmě v silách registrujícího subjektu, aby provedl rešerzi ochranných známek po celém světě. Po technické stránce by toto bylo pravděpodobně možné, ale časová náročnost a pravděpodobně i nákladnost takového postupu by byla naprosto nepřijatelná. Navíc v obecné rovině nelze spravedlivě požadovat, aby v případě, že je jakékoliv označení kdekoliv na světě registrováno jako ochranná známka, nemělo by být takové označení registrováno jako doménové jméno někým jiným v jiné části světa, i když působí doménové jméno celosvětově a pod tímto doménovým jménem jsou nabízeny obdobné výrobky nebo služby, pro které je zapsaná ochranná známka (není však cíleně zaměřeno na relevantní trh vlastníka ochranné známky).

Soudy v takových případech (pokud rozhodnou o své pravomoci) většinou zkoumají, jaký má obsah daných webových stránek dosah

na místní trh, pro který je předmětná ochranná známka registrována. V rámci toho soud posuzuje především věcný obsah daných stránek, konkrétně například, jaké produkty nebo služby jsou na daných stránkách nabízeny, dále je často považován za relevantní ukazatel jazyk stránek. Soudy také často posuzují předmět činnosti subjektu, který si dané doménové jméno zaregistroval, resp. dané stránky provozuje apod.

2. Označení subjektů - jméno fyzické osoby, název právnické osoby a obchodní firma

Označení jednotlivých subjektů jsou podle mého názoru vedle ochranných známek dalšími nehmotnými statky, které mají velmi blízko k problematice doménových jmen.

I když to patrně není příliš obvyklé, rozhodl jsem se s ohledem na téma této práce spojit v této kapitole výklad o označeních fyzických i právnických osob bez ohledu na to, zda se to týká podnikatelů či nikoliv, a tedy s vědomím, že úprava práv k těmto nehmotným statkům je dosti rozdílná.

Historie

Již od dávných dob jsou lidé zvyklí užívat jména a různé názvy za účelem individualizace jednotlivých subjektů.

Jméno fyzické osoby

Co se týká právních předpisů, nalézáme úpravu týkající se jmen fyzických osob včetně jejich ochrany již v OZO z r. 1811.

Název právnické osoby

Pokud jde o právnické osoby (v terminologii dané doby tzv. dovolené společnosti), za základní ustanovení, které obsahuje jejich úpravu v OZO z r. 1811, lze považovat ustanovení § 26 tohoto zákona. Z tohoto ustanovení mimo jiné vyplývá, že „... Naproti jiným osobám používají dovolené společnosti zpravidla stejných práv jako jednotlivé osoby. Nedovolené společnosti jako takové nemají práv ani proti členům ani proti jiným osobám a nejsou způsobilé práv nabývatí. ...“ Z toho je zřejmé,

že i v případě povolených společností bylo možné chránit jejich jméno, resp. název v souladu s ustanovením § 43 OZO, stejně jako tomu bylo u fyzických osob.

Obchodní firma

Také úpravu firemního práva nalézáme již v předminulém století v rakouských právních předpisech. Zde je třeba se především zmínit o Všeobecném zákoníku obchodním z roku 1863. V tomto zákoně je dosti podrobná úprava práv k obchodní firmě, a to v ustanovení čl. 15 a násl. tohoto zákona. Příslušná úprava byla dosti obdobná současné úpravě obchodní firmy v ObchZ. V ustanovení čl. 15 je také definice pojmu (obchodní) firma. Uvádí se zde, že „firma kupcova jest jméno, pod kterým v obchodu svá jednání provozuje a podpis dává“.

Za zajímavou považuji úpravu v době socialismu, proto se i o ní stručně zmíním. Na rozdíl od Všeobecného zákoníku obchodního pojem firma, ani pojem obdobný v zák. č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník, (v jeho původním znění) nenalezneme. Místo toho se v hospodářském zákoníku hovoří pouze o názvu (státní) organizace a jedinou úpravu, která zde stojí za zmínku, nalézáme v ustanovení § 43 pod písm. a), kde je mimo jiné stanoveno, že název organizace musí vylučovat možnost záměny s názvy jiných organizací a má vyjadřovat, o jakou formu státní hospodářské organizace jde. Tato úprava se jeví z dnešního pohledu samozřejmě nedostatečnou. Vedle toho hospodářský zákoník v podstatě už jen stanovil, že hospodářské organizace se musí zapsat do podnikového rejstříku.

Současná právní úprava

Jméno fyzické osoby

Objekt (předmět)

Nepřímým objektem je v tomto případě, jak ostatně již nadpis napovídá, jméno fyzické osoby. Jménem se zde však nerozumí pouze jméno křestní, ale jméno a příjmení či ještě spíše samotné příjmení, které především individualizuje fyzickou osobu. Budu-li dále občas hovořit

pouze o jménu, mám tedy na mysli především příjmení fyzické osoby, popř. jméno a příjmení. Nelze však podle mého názoru opomenout ani pseudonym určité osoby, který ustanovení § 7 odst. 1 AZ charakterizuje jako krycí jméno nebo uměleckou značku.

Pokud jde o samotnou úpravu jména fyzické osoby (tedy jména a příjmení), tu je třeba v současné době hledat v zák. č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení (ZMJP).

Dle ustanovení § 61 tohoto zákona má občan právo i povinnost užívat při jednání před orgány veřejné moci jméno, popřípadě jména, která jsou uvedena v jeho rodném listu vydaném matričním úřadem. Přestože ZMJP nijak pozitivněprávně nevymezuje, jaká křestní jména mohou být užívána, je v ustanovení § 62 odst. 1 tohoto zákona stanoveno, že do matriční knihy nelze zapsat jména zkomolená, zdrobnělá, dále, že nelze zapsat fyzické osobě mužského pohlaví jméno ženské a naopak. Dle tohoto ustanovení matriční úřad také nezapiše jméno, pokud je mu známo, že toto jméno užívá žijící sourozenec, mají-li sourozenci společné rodiče.

Úprava příjmení fyzické osoby je pak obsažena v ustanovení § 69 a násl. ZMJP. Tato ustanovení však řeší pouze příjmení žen v tom směru, že se tvoří v souladu s pravidly české mluvnice. Zde jsou však zákonem dány určité výjimky, kdy i žena může mít příjmení v mužském tvaru (např. jde-li o cizinku či občanku, jejíž manžel je cizinec). V případě příjmení mužů žádná pravidla zákon nestanoví. Zákon také umožňuje v určitých případech užívání více příjmení [§ 70 ZMJP].

ZMJP v ustanovení § 19 dále stanoví pravidla, jaké příjmení se zapíše dítěti při narození. V zásadě lze říci, že v případě mají-li rodiče společné příjmení, zapíše se automaticky toto příjmení do knihy narození jako příjmení dítěte. Není-li otec znám, napíše se do knihy narození příjmení matky. Mají-li rodiče různá příjmení, zapíše se dítěti příjmení jednoho z nich dle jejich dohody, za určitých okolností i na základě pravomocného rozhodnutí soudu.

Funkce jména fyzické osoby

Funkcí jména a příjmení fyzické osoby je jednoznačně její individualizace, resp. identifikace. Samozřejmě ani zde nelze zcela vyloučit, že toto označení může plnit funkci propagační a dokonce i soutěžní, a to především v oblasti umělecké či sportovní (jméno známé osobnosti může být např. velmi dobře využitelné v oblasti reklamy, což jeho nositeli zaručuje často vysoké zisky i mimo hlavní oblast jeho působnosti).

Subjekty (účastníci)

Subjekty zde jsou nositelé daného jména, kdy ZMJP v zásadě upravuje pouze jména občanů České republiky. To ovšem neznámá, že ochrana jmen fyzických osob není právními předpisy poskytována i jménům cizích státních příslušníků.

Obsah

Podle ustanovení § 61 ZMJP má občan právo i povinnost užívat při jednání před orgány veřejné moci (v úředním styku) jméno, popřípadě jména, která jsou uvedena v jeho rodném listu vydaném matričním úřadem. Podle ustanovení § 68 ZMJP pak má občan právo i povinnost užívat v úředním styku příjmení, které je uvedeno v matričním dokladu vydaném z matriční knihy vedené matričním úřadem.

Jméno i příjmení lze v souladu se ZMJP měnit. Obvyklá je změna příjmení při uzavření manželství, ZMJP však umožňuje změnu jména i příjmení při splnění stanovených podmínek prakticky kdykoliv.

Jméno ani příjmení však nelze převést na jinou osobu. V úvahu nepřichází ani přechod na právního nástupce.

Zajímavou otázkou, opět ve spojení se známými osobnostmi, je, zda by nebylo možné poskytnout oprávnění k užívání jména a příjmení na smluvním základě, např. pro propagační účely. Nebylo by to samozřejmě možné na základě licenční smlouvy podle ObchZ (pokud by dané jméno fyzické osoby nebylo např. i ochrannou známkou),

ani podle AZ. Domnívám se však, že není vyloučené uzavřít v tomto směru nepojmenovanou smlouvu v souladu s ustanovením § 51 OZ. V opačném případě, je-li jméno užíváno bez takové smlouvy, může se daná osoba bránit, zasahuje-li toto užívání do jejích osobnostních práv.

Ochrana

Ochrana jména fyzické osoby vychází z ustanovení čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod: „Každý má právo, aby byla zachována jeho lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a chráněno jeho jméno.“

Jak je vidět není zde poskytována ochrana pouze jménu fyzické osoby, ale osobnosti fyzické osoby jako celku.

Jinak tomu není ani v případě právní úpravy obsažené v OZ. Jak vyplývá z ustanovení § 11 OZ, má fyzická osoba vedle jména právo na ochranu dalších nehmotných složek osobnosti, jako života, zdraví, občanské cti, lidské důstojnosti, soukromí a projevů osobní povahy. I když se v daném ustanovení hovoří pouze o jménu, je nepochybné, že je tím míněno i příjmení fyzické osoby a vzhledem k tomu, že výčet složek osobnosti v ustanovení § 11 OZ není uzavřený, může se bezpochyby tato ochrana vztahovat i na pseudonym.

V souladu s ustanovením § 13 OZ je fyzická osoba oprávněna domáhat se, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění. Není-li toto dostatečné, má fyzická osoba právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích.

Úpravu ochrany osobnosti (a tedy i jména) fyzické osoby lze však nalézt i v dalších právních předpisech, a to např. v ustanovení § 10 a násl. TiZ či v ustanovení § 206 TZ (trestný čin pomluvy). Jméno fyzické osoby je chráněno také v ZOOÚ.

Za zajímavé považuji ustanovení § 15 OZ, jež stanoví, jaké osoby mohou uplatňovat právo na ochranu osobnosti fyzické osoby po její

smrti. Těmito osobami jsou manžel, partner a děti dané fyzické osoby, a není-li těchto osob, pak rodiče. Domnívám se, že tento výčet osob je poměrně úzký a postrádám zde především sourozence a další přímé potomky vedle dětí.

Trvání právní ochrany

S předchozím odstavcem souvisí doba trvání soukromoprávní ochrany jména fyzické osoby, která je v podstatě omezená na dobu života dané fyzické osoby a života osob uvedených v ustanovení § 15 OZ.

Název právnické osoby

Objekt (předmět)

Nepřímým objektem je zde název právnické osoby.

Obecnou úpravu názvu právnické osoby nalzáme v ustanovení § 19b OZ. Dle odst. 1 tohoto paragrafu mají právnické osoby svůj název, který musí být určen při jejich zřízení.

Funkce názvu právnické osoby

Název právnické osoby má obdobně jako jméno fyzické osoby především funkci individualizační, resp. identifikační, ale může mít také např. funkce propagační a soutěžní. Tyto funkce samozřejmě vystupují dopředu ve chvíli, kdy je daná právnická osoba podnikatelským subjektem, ale třeba i charitativní organizací.

Subjekty (účastníci)

Subjektem je zde právnická osoba, za které jsou podle ustanovení § 18 odst. 2 OZ považovány:

- a) sdružení fyzických nebo právnických osob,
- b) účelová sdružení majetku,
- c) jednotky územní samosprávy,
- d) jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon.

Podle ustanovení § 21 OZ je právnickou osobou i stát, je-li účastníkem občanskoprávních vztahů.

Obsah

Právnícká osoba má podle ustanovení § 18 odst. 1 OZ způsobilost mít práva a povinnosti. To může být omezeno pouze zákonem [§ 19a odst. 1 OZ].

OZ stanoví v ustanovení § 20, kdo může činit právní úkony jménem právnické osoby, resp. za ni. Nestanoví však výslovně, že právnická osoba činí právní úkony pod svým názvem (na rozdíl např. od ustanovení § 8 ObchZ ve vztahu k obchodní firmě či jménu a příjmení fyzické osoby nebo názvu právnické osoby u podnikatelů nezapsaných do obchodního rejstříku). Přesto mám za to, že je nutné k platnosti právního úkonu, resp. jeho závaznosti pro danou právnickou osobu, aby byl učiněn jejím jménem (tedy pod jejím názvem).

Vznik názvu právnické osoby je spojen se zřízením právnické osoby [§ 19b] a od toho okamžiku je chráněn.

OZ výslovně neřeší možnost převodu názvu právnické osoby (například u obchodní firmy však ustanovení § 11 odst. 4 ObchZ výslovně stanoví, že obchodní firmu nelze převést bez současného převodu podniku nebo jeho části). Název právnické osoby je však bezpochyby možné změnit. Možný je i přechod názvu na právního nástupce dané právnické osoby.

Název právnické osoby zaniká zánikem této právnické osoby bez právního nástupce, popř. změnou názvu.

Ochrana

Ochrana před neoprávněným použitím názvu právnické osoby je zajištěna úpravou obsaženou v § 19b odst. 2 OZ. V rámci této ochrany je právnická osoba oprávněna domáhat se u soudu, aby se neoprávněný uživatel zdržel jeho užívání a odstranil závadný stav. Vedle toho má pak daná právnická osoba právo domáhat se přiměřeného zadostiučinění, které může být požadováno i v penězích.

Název, resp. dobré jméno lze ovšem chránit i jiným způsobem, např. na základě nekalosoutěžního práva.

Na rozdíl od všeobecných osobnostních práv u fyzických osob, se jeví úprava ochrany názvu a dobré pověsti právnických osob jako poměrně nedostatečná. Dle ustanovení § 19b OZ je možné chránit pouze název a dobrou pověst právnické osoby. Na rozdíl od toho u osob fyzických je dle ustanovení § 11 a § 12 OZ chráněna osobnost fyzické osoby jako celek. I u osoby právnické lze však vedle jejího názvu a dobré pověsti vystopovat další složky její „osobnosti“, jako např. právo na její řádnou existenci, na její „soukromí“ (jinými slovy na činnost jejích členů, resp. „vnitřní život“ právnické osoby) či právo na nerušené budování identity ještě prostřednictvím jiných symbolů než jen jejího názvu.

Přestože to z ustanovení § 19a OZ přímo nevyplývá, je zjevné, že analogicky k osobám fyzickým není možné považovat za neoprávněné použití názvu právnické osoby použití k úředním účelům na základě zákona a přiměřeným způsobem také pro účely vědecké a umělecké a pro tiskové, filmové, rozhlasové a televizní zpravodajství.

I v případě názvů právnických osob lze nalézt jejich ochranu i v dalších právních předpisech. Jde opět např. o ustanovení § 10 TiZ.

Trvání právní ochrany

Chránit název právnické osoby je možné po dobu jeho řádného užívání.

Závěrem k názvu právnické osoby

V případě názvu právnické osoby včetně jeho ochrany je třeba závěrem uvést, že pokud bych se měl podrobně věnovat tomuto tématu, musel bych konkrétně rozebírat jednotlivé zákony upravující různé druhy právnických osob, což nepovažuji s ohledem na téma této práce za vhodné.

Obchodní firma

Obchodní firma je vlastně zvláštní úpravou vůči jménu fyzické osoby a názvu právnické osoby. Úprava obchodní firmy je obsažena v ustanovení § 8 až § 12 ObchZ.

Objekt (předmět)

Nepřímým objektem je zde obchodní firma.

Dle ustanovení § 8 odst. 1 ObchZ je obchodní firma název, pod kterým je podnikatel zapsán v obchodním rejstříku.

Pokud jde o podnikatele, kteří se do ObchZ nezapisují, zde ustanovení § 8 odst. 2 ObchZ stanoví, že na takové podnikatele se ustanovení o obchodní firmě nevztahují a takoví podnikatelé jsou povinni činit právní úkony v případě fyzické osoby pod svým jménem a příjmením a v případě právnické osoby pod svým názvem.

V důvodové zprávě k návrhu zák. č. 370/2000 Sb. (novela ObchZ, kde došlo ke změně z obchodního jména na obchodní firmu) se mimo jiné uvádí: „Obchodní jméno bylo nevhodným názvem, protože přílišnou šíří ztrácela úprava reálný význam a racionalitu. Tak zejména formulace principu výlučnosti v takovém rozsahu byla zbytečná a nemohla být ani nebyla respektována.“²¹

Domnívám se však, že po této změně je naopak pojem „obchodní firma“ v současném pojetí definován příliš úzce, resp. není podle mého názoru odůvodnitelné, aby úprava názvu části podnikatelských subjektů a jeho ochrany byla obsažena v ObchZ a v případě jiných podnikatelských subjektů ObchZ úpravu jejich názvů, včetně ochrany těchto názvů, neupravoval. Tento názor zastávám především s ohledem na celkovou koncepci ObchZ, který upravuje v zásadě práva a povinnosti, resp. právní vztahy při podnikání bez ohledu na to, zda je podnikatel zapsán v obchodním rejstříku či nikoliv.

Ustanovení § 9 ObchZ stanoví, co musí obchodní firma fyzické i právnické osoby obsahovat. Pokud jde o fyzické osoby podnikatele, lze konstatovat, že v jejich případě jsou požadavky na tvorbu obchodní firmy poněkud striktnější.

Podle ustanovení § 9 odst. 1 ObchZ musí obchodní firmou fyzické osoby být vždy jméno a příjmení. Vedle toho však může obchodní firma fyzické osoby obsahovat dodatek odlišující osobu podnikatele nebo druh podnikání vztahující se zpravidla k této osobě nebo druhu podnikání.

Podle ustanovení § 9 odst. 2 ObchZ je u právnických osob, které se zapisují do obchodního rejstříku (obchodní společnosti nebo družstva a další právnické osoby, které vznikají zápisem do obchodního rejstříku), obchodní firmou název, pod kterým jsou zapsány v obchodním rejstříku.

U právnických osob, které se zapisují do obchodního rejstříku na základě zvláštního právního předpisu a které vznikly před tímto zápisem, je pak obchodní firmou jejich název.

Ustanovení § 9 odst. 2 ObchZ dále stanoví, že součástí firmy právnických osob je i dodatek označující jejich právní formu. Jiné požadavky na to, co musí obchodní firma právnické osoby obsahovat, ObchZ nestanoví. Obchodní firma právnické osoby tak může vedle povinného dodatku označujícího právní formu obsahovat na rozdíl od obchodní firmy fyzické osoby v podstatě jakýkoliv název (s výhradami viz níže).

Obchodní firmy by měly být tvořeny dle následujících základních zásad, a to:

- zásada nezaměnitelnosti, neboli výlučnosti;
- zásada pravdivosti;
- zásada jasnosti;
- zásada jednotnosti.²²

Zásada nezaměnitelnosti a zásada pravdivosti obchodní firmy jsou jedinými z výše uvedených zásad, které jsou výslovně upraveny v ObchZ. Jak úpravu zásady nezaměnitelnosti, tak úpravu zásady pravdivosti nalézáme v ustanovení § 10 odst. 1 ObchZ, které stanoví, že obchodní firma nesmí být zaměnitelná s obchodní firmou jiného podnikatele (zásada nezaměnitelnosti) a nesmí působit klamavě (zásada pravdivosti). Zásada pravdivosti se pak promítá i v zákonném požadavku, aby obchodní firmou fyzické osoby bylo její jméno a příjmení. Ustanovení § 10 odst. 1 ObchZ dále stanoví, že k odlišení obchodní firmy nestačí rozdílný dodatek

²¹ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění obchodní zákoník (Poslanecká sněmovna, tisk 476/0)

označující právní formu. Dle tohoto ustanovení pak u fyzických osob postačí zpravidla k odlišení uvedení jiného místa podnikání a má-li fyzická osoba stejné jméno s jiným podnikatelem působícím v témže místě, je povinna doplnit v obchodní firmě údaj o jménu dostatečně odlišujícím dodatkem ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1. ObchZ. Pokud jde o možnost odlišení obchodní firmy fyzické osoby, ustanovení § 10 odst. 1 ObchZ v podstatě rozšiřuje možnosti rozlišovacích dodatků dané ustanovením § 9 odst. 1. ObchZ o variantu uvedení jiného místa podnikání. Co se rozumí místem podnikání u fyzických osob stanoví ustanovení § 2 odst. 3 ObchZ²³.

Co se týká dalších zásad tvorby obchodní firmy, zásadou jasnosti se rozumí požadavek, aby obchodní firma měla určitou vypovídající hodnotu o podnikateli, který danou obchodní firmu užívá. Tato zásada je úzce spjata se zásadou pravdivosti a lze konstatovat, že ji v podstatě doplňuje. Jen tak na okraj považuji za vhodné uvést, že tyto zásady nejsou v praxi příliš dodržovány a obchodní firmy často nevypovídají vůbec nic o daném podnikateli, resp. o předmětu jeho činnosti. Zásadou jednotnosti se potom rozumí požadavek, aby jeden podnikatel používal při své podnikatelské činnosti pouze jednu obchodní firmu.

Vedle základních zásad tvorby obchodní firmy, o kterých jsem pojednal výše, je třeba ještě doplnit, že obchodní firma by neměla odporovat zásadám obecné mravnosti (nemělo by jít o název neslušný, toho však nelze dostát u některých příjmení fyzických osob či dodatků místa podnikání, jejichž znění může být v obecném chápání významu daného slova považováno za neslušné) či by neměla být v rozporu s právními předpisy (obchodní firma by neměla např. hanobit rasu, přesvědčení apod.).

Zde je třeba ještě dodat, že vedle úpravy obsažené v ObchZ

²² Bartošková M.: K právní úpravě obchodního jména v obchodním zákoníku, Právní rádce 1994, č. 3, str. 17

²³ § 2 odst. 3 ObchZ: „Místem podnikání fyzické osoby je adresa zapsaná jako její místo podnikání v obchodním rejstříku nebo v jiné zákonem upravené evidenci. ...“

nalezneme v některých dalších právních předpisech zvláštní úpravu týkající se obchodní firmy podnikatelů podnikajících podle takových zvláštních právních předpisů [viz např. v ustanovení § 3 odst. 1 zák. č. 21/1992 Sb., o bankách²⁴].

Funkce obchodní firmy

I v tomto případě, stejně jako u předchozích označení subjektů, je nejdůležitější funkcí obchodní firmy funkce individualizační, resp. identifikační. Oproti předchozím zmíněným případům zde však výrazně vystupují do popředí i funkce propagační a soutěžní (přesto ani zde nejde o funkce primární). Je nepochybné, že nejen obchodní firma, která již získala dostatečný věhlas, ale i správně zvolená obchodní firma nová může být pro podnikatele značnou výhodou v konkurenčním boji.

Subjekty (účastníci)

Subjektem jsou zde podnikatelé, kteří se zapisují do obchodního rejstříku. Podle ustanovení § 34 odst. 1 ObchZ se do obchodního rejstříku se zapisují:

- a) obchodní společnosti a družstva,
- b) zahraniční osoby podle § 21 odst. 4 ObchZ,
- c) fyzické osoby, které jsou podnikateli a jsou občany České republiky nebo některého z členských států Evropské unie nebo jiného státu tvořícího Evropský hospodářský prostor, pokud o zápis požádají; to platí obdobně pro fyzické osoby, které jsou podnikateli a mají v některém z uvedených států trvalý pobyt, a
- d) další osoby, stanoví-li povinnost jejich zápisu zvláštní právní předpis.

Obsah

Ustanovení § 8 odst. 1 ObchZ vedle výše uvedeného stanoví ještě

²⁴ § 3 odst. 1 zákona o bankách: „Slovo "banka" nebo "spořitelna", jeho překlady nebo slova od nich odvozená smí užívat v obchodní firmě pouze právnická osoba, které byla udělena licence, pokud není zřejmé ze souvislosti, v níž se slovo "banka" nebo "spořitelna" používá, že tato osoba se nezabývá činností uvedenou v § 1 odst. 1.“

povinnost podnikatele činit právní úkony pod svou obchodní firmou.

Vedle toho ObchZ např. také stanoví, že obchodní firmou (či jménem a příjmením nebo názvem podnikatele) by měla být označena provozovna²⁵ [§ 7 odst. 3 ObchZ] a dále, že na obchodních listinách má podnikatel uvádět údaje o své obchodní firmě, jménu nebo názvu [§ 13a ObchZ].

Z ustanovení § 8 odst. 1 a ustanovení § 9 odst. 2 ObchZ pak vyplývá, že obchodní firma vzniká zápisem daného názvu do obchodního rejstříku. Z toho je třeba dovozovat, že zaniká naopak výmazem z obchodního rejstříku. V případě obchodní firmy jde tedy o konstitutivní zápis do obchodního rejstříku.

Obchodní firmu lze měnit. Toto je ovšem omezeno pravidly tvorby obchodní firmy, což v případě fyzických osob zásadní změnu bez změny dalších skutečností, jako např. příjmení, prakticky vylučuje.

Ustanovení § 11 ObchZ pak řeší problematiku přechodu a převodu obchodní firmy. V souvislosti s tím také stanoví některá další pravidla pro tvorbu, resp. používání obchodních firem.

Z pohledu obchodní firmy jako nehmotného statku považují za zajímavý především odst. 4 tohoto paragrafu, který stanoví, že převod obchodní firmy bez současného převodu podniku nebo alespoň části podniku je nepřipustný.

Důsledkem tohoto omezení je, že podnikatel, který si svou činností vybudoval dobré jméno, nemůže nehmotný statek, který by teoreticky mohl mít dosti vysokou hodnotu sám o sobě, výhodně zpeněžit, aniž je nucen současně odprodat alespoň část svého podniku.

Ochrana

Ochranu před neoprávněným užíváním obchodní firmy upravuje ustanovení § 12 ObchZ. V případě neoprávněného užívání obchodní firmy je dle tohoto ustanovení oprávněný uživatel, je-li takovým

²⁵ Dle ustanovení § 7 odst. 3 ObchZ se provozovnou rozumí prostor, v němž je uskutečňována určitá podnikatelská činnost.

postupem dotčen na svých právech, především oprávněn domáhat se, aby se neoprávněný uživatel zdržel takového jednání a odstranil závadný stav. Dále může oprávněný uživatel obchodní firmy požadovat vydání bezdůvodného obohacení a přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích [§ 12 odst. 1 ObchZ]. Oprávněný uživatel se navíc může domáhat náhrady vzniklé škody [§ 12 odst. 2 ObchZ]. Vedle toho může soud účastníku, jehož návrhu bylo vyhověno, přiznat v rozsudku právo uveřejnit rozsudek na náklady účastníka, který ve sporu neuspěl, a podle okolností určit i rozsah, formu a způsob uveřejnění.

Stejně jako u jmen fyzických osob a názvů právnických osob i v případě obchodních firem je ochrana tohoto nehmotného statku upravena v různých právních předpisech.

V TiZ, o kterém jsem se již výše zmínil, sice není obsažena úprava o ochraně obchodní firmy (resp. o obchodním jménu, neboť TiZ v jiných souvislostech ještě stále používá pojem obchodní jméno), přesto se domnívám, že podnikateli v tomto případě poskytuje dostatečnou ochranu ustanovení TiZ vztahující se k ochraně osobnosti fyzické osoby a jménu právnické osoby. Oproti tomu ZoP a TZ takovou zvláštní úpravu obsahují.

Co se týká ochrany obchodní firmy, zde je třeba ještě doplnit, že stejně jako je tomu například u ochranné známky, i u obchodní firmy je tato ochrana zajištěna také ustanoveními ObchZ o nekalé soutěži [§ 44 až § 54 ObchZ].

Trvání právní ochrany

Právní ochrana v případě obchodní firmy trvá po dobu existence této obchodní firmy. To ovšem neznamená, že by dané označení nebylo možné po zániku obchodní firmy chránit z jiného právního důvodu (např. jako ochrannou známku).

Závěrem k obchodní firmě

Z výše uvedeného je zřejmé, že na rozdíl od právní úpravy jména a příjmení fyzické osoby a názvu právnické osoby obecně je zvláštní

úprava obchodní firmy a její ochrany v našem právním řádu o dost podrobnější. Samozřejmě je to dáno především hospodářským významem obchodní firmy jako nehmotného statku, který je užíván ve spojení s podnikatelskou činností a který sám o sobě může významně ovlivňovat míru úspěšnosti dané podnikatelské činnosti, s čímž přímo souvisí vyšší možná míra rizika zneužití obchodní firmy.

Mezinárodní úmluvy

Stejně jako v případě ochranné známky se i na obchodní firmu vztahuje Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví. Dle čl. 8 této úmluvy je obchodní firma (jméno) chráněna ve všech unijních zemích, aniž by ji bylo třeba přihlašovat nebo zapisovat a nerozhoduje zde ani to, zda je či není částí tovarní nebo obchodní známky.

Právo Evropské unie

V rámci evropské právní úpravy nebyl vydán žádný právní předpis, který by se zásadním způsobem dotýkal jména fyzické osoby, názvu právnické osoby či obchodní firmy jako nehmotného statku.

Vztah označení subjektů a doménového jména

Obdobně jako u ochranných známek je možné se samozřejmě v praxi setkat s případy, kdy doménové jméno je shodné se jménem fyzické osoby, názvem právnické osoby či obchodní firmou podnikatele.

Jméno fyzické osoby

Pokud jde o jméno fyzické osoby, zde je daná problematika dosti specifická, a to vzhledem k tomu, že stejná jména různých fyzických osob nejsou většinou příliš neobvyklá. Naopak je mnoho jmen, jejichž nositeli mohou být tisíce fyzických osob. A není ani nic neobvyklého, že dokonce i v rámci jedné rodiny má několik příbuzných naprosto shodné jméno, tedy jak křestní jméno, tak příjmení. Naopak v případě doménového jména jsme si již několikrát řekli, že musí být jedinečné z celosvětového hlediska. S ohledem na tuto skutečnost a na specifickou tvorbu doménových jmen je zjevné, že zneužití jména fyzické osoby jako doménového jména, které by bylo možné prokázat, je spíše výjimkou.

Dalším zásadním rozdílem je samozřejmě to, k identifikaci čeho, resp. koho tyto nehmotné statky slouží. Zásadním rozdílem je také to, že jméno fyzické osoby je vždy součástí celkové osobnosti člověka a doménové jméno je naprosto neodvislé od čehokoliv dalšího v tom smyslu, že jakékoliv doménové jméno, i když je třeba jménem fyzické osoby, nemusí nikterak předjímat obsah příslušných webových stránek. Příkladem toho může být spor o doménové jméno dagmarhavlova.cz, kde pod tímto doménovým jménem byly provozovány stránky, které na první pohled neměly ke jménu fyzické osoby Dagmar Havlová žádný přímý vztah.

Právě na tomto případě je dosti jasně ukázáno, že zajímavou může být vazba mezi jménem fyzické osoby a doménovým jménem především ve vztahu ke slavným osobnostem. Toto však často zasahuje do oblasti podnikání a nekalosoutěžního jednání. V našich podmínkách je podle mého názoru dosti obtížné řešit danou problematiku například v případě, kdy si doménové jméno obsahující jméno slavné osobnosti zaregistruje fyzická osoba stejného jména a obsah daných webových stránek je sestaven třeba pouze z informací ze života této (neslavné) fyzické osoby. Taková fyzická osoba dle mého názoru nijak nevstupuje do hospodářské soutěže, a tudíž není možné vůči ní vznášet žádné nároky.

I zde by bylo pravděpodobně možné uvažovat o právní úpravě spočívající v přednostním právu na dané doménové jméno pro veřejně známou osobnost. Problém však plyne již z výše popsané vlastnosti jména fyzické osoby, resp. z toho, že stejné jméno může mít více fyzických osob. Do střetu zájmů se zde mohou dostat i zájmy dvou veřejně známých osobností se shodným jménem.

Dovedu si však představit, že problémy mohou nastat i v případě osob, které nejsou veřejně známé. Tak by tomu mohlo být v případě, pokud by bylo zaregistrováno a aktivně užíváno třeba doménové jméno josefvyskociljeobecniblazen.cz a z příslušné webové stránky by bylo možno dovodit, o jakého konkrétního Josefa Vyskočila se má jednat,

i když na dané webové stránce už by se žádné invektivy nemusely nacházet. Zde by se podle mého názoru jednalo o klasický spor na ochranu osobnosti.

Zamyslíme-li se tedy nad důvody registrace jména fyzické osoby (či spíše jména a příjmení nebo pouze příjmení, neboť to více přispívá k individualizaci dané osoby) jako doménového jména, pak lze dospět k závěru, že tyto důvody registrace lze rozdělit minimálně do několika základních kategorií:

- své jméno jako doménové jméno si zaregistruje některá fyzická osoba nepodnikatel a na příslušných webových stránkách pak prezentuje své soukromé aktivity, své názory nebo referuje o sobě, své rodině apod.;

- své jméno jako doménové jméno si zaregistruje některá fyzická osoba podnikatel a na příslušných webových stránkách prezentuje své výrobky a služby (tato problematika je obdobná jako u obchodních firem či je přímo její součástí);

- své jméno jako doménové jméno si zaregistruje některá fyzická osoba, která je všeobecně známou osobností ve světě umění, sportu, vědy, politiky apod., a na příslušných webových stránkách pak prezentuje skutečnosti související s činností, díky níž je známa, popř. další skutečnosti jako u ostatních soukromých osob;

- své jméno registrované jako doménové jméno „propůjčí“ veřejně známá osobnost k některým aktivitám jiného subjektu, např. aktivitám charitativního charakteru, a na příslušných webových stránkách jsou pak prezentovány tyto aktivity s tím, že je alespoň formálně vysvětleno určité spojení mezi danou veřejně známou osobností a propagovanými aktivitami;

- jméno určité veřejně známé osobnosti si bez jejího souhlasu zaregistruje jiná osoba, a to především za účelem dosažení zisku; cílem registrace takto vybraného doménového jména může být pouze zaměření pozornosti na příslušné webové stránky a obsah webových stránek již nemusí mít s tímto jménem vůbec nic společného nebo naopak může autor

webových stránek vedle zneužití doménového jména koncipovat i samotný obsah těchto stránek tak, aby vzbudil dojem, že daná veřejně známá osobnost jeho aktivity podporuje;

- jméno veřejně známé osobnosti je třetí osobou zaregistrováno jako doménové jméno s tím, že takové doménové jméno není využíváno (je blokováno); zde bývá hlavním smyslem snaha o úplatný převod takového doménového jména dané veřejně známé osobě.

Samozřejmě mohou existovat a určitě existují i další důvody, proč je registrováno jméno fyzické osoby jako doménové jméno (pohnutkou např. může také být možnost šířit na příslušných webových stránkách o dané fyzické osobě pomluvy).

Jak je zřejmé, tato problematika se nedotýká pouze doménových jmen shodných se jmény fyzických osob, ale může se týkat i doménových jmen obdobného znění se jmény určitých fyzických osob, která mohou být u běžného uživatele snadno zaměnitelná (opět se to týká především veřejně známých osobností).

Název právnické osoby

V obecné rovině jsou název právnické osoby stejně jako jeho ochrana upraveny v ustanovení § 19b OZ. Ochrana názvu právnické osoby (ochrana „osobnosti“ právnické osoby) není zákonem upravena nijak podrobně. Toto může mít samozřejmě dopad i do oblasti doménových jmen.

Za dosti zajímavou a oproti názvům ostatních právnických osob i specifickou považují problematiku názvů obcí ve vztahu k doménovým jménům. Zde si v mnoha případech zaregistrovali jako doménu druhé úrovně název určité obce či města různé soukromé společnosti či fyzické osoby, často za účelem prodeje či pronájmu daného doménového jména příslušné obci či městu, popř. držitel doménového jména nabízí danému městu či obci zjištnou spolupráci. I v České republice nalezneme spory, které se této problematice týkají (např. ostrava.cz, kde došlo k převedení doménového jména na

město soudní cestou, či pardubice.cz, kde naopak město ve sporu neuspělo).

Co se týká názvů právnických osob, je tu ještě jeden zajímavý, i když spíše okrajový aspekt. U právnických osob je totiž dosti obvyklé, že v běžném styku jsou označovány zkratkou svého názvu. Z toho pak samozřejmě těží někteří spekulanti. Problematická je obrana proti takovému jednání především v případech, kdy daná právnická osoba nemá zapsanu příslušnou zkratku jako svůj název, obchodní firmu, popř. ochrannou známku a její použití je pouze neoficiální.

Jinak lze konstatovat, že problematika vztahu mezi názvem právnické osoby a doménovým jménem je obdobná problematice vztahu mezi jménem fyzické osoby a doménovým jménem. Také zde lze uvažovat o obdobných důvodech registrace doménového jména, tedy i konfliktech, jak bylo výše popsáno (pokud jde o název právnické osoby, který je v případě podnikatelských subjektů současně obchodní firmou, k tomu viz níže).

Obchodní firma

Jak již bylo uvedeno, obchodní firma je název, pod kterým je podnikatel zapsán v obchodním rejstříku, obchodní firmou fyzické osoby je vždy její jméno a příjmení a obchodní firma právnické osoby může být osobní, věcná, fantazijní či kombinovaná. Jak v případě fyzické osoby, tak v případě právnické osoby pak zákon umožňuje, resp. ukládá povinnost připojit k obchodní firmě (resp. firemnímu kmeni) určité dodatky.

Stejně jako v jiných případech použití může mít pro podnikatele možnost použití jeho obchodní firmy jako doménového jména pozitivní vliv na jeho podnikatelské aktivity. Například neznají-li zákazníci přesnou internetovou adresu daného podnikatele, mají samozřejmě přirozenou tendenci pokusit se zadat doménové jméno obsahující kmen obchodní firmy tohoto podnikatele (popř. v prohlížeči zadat do kolonky hledání obchodní firmu tohoto podnikatele). Je-li pak takovým zákazníkem náhodně zadané doménové jméno funkční, očekává tento, že příslušné

webové stránky budou obsahovat nabídku produktů či služeb podnikatele užívajícího danou obchodní firmu.

Přestože ObchZ jednoznačně stanoví, že obchodní firma nesmí být zaměnitelná s obchodní firmou jiného podnikatele, v praxi se toto stává. To pak samozřejmě komplikuje i přístup podnikatele k doménovému jménu, které by odpovídalo jeho obchodní firmě (firemnímu kmeni) či by se znění obchodní firmy alespoň co nejvíce blížilo a současně by tvorba takového doménového jména odpovídala obecným zásadám pro tvorbu „úspěšného“ doménového jména (takové doménové jméno by mělo působit intuitivně, nemělo by být příliš dlouhé, nemělo by obsahovat např. pomlčky apod.).

Zákon však nevylučuje, aby obdobně jako u ochranných známek vedle sebe na trhu existovalo několik obchodních firem shodného znění pro různé podnikatelské subjekty. Jak již bylo několikrát uvedeno, v případě doménových jmen toto možné není. Je však nutno podotknout, že na rozdíl od ochranných známek může mít jeden podnikatelský subjekt pouze jednu obchodní firmu, což ostatně vyplývá z její individualizační, resp. identifikační funkce.

Shodné s ochrannými známkami je naopak také to, že vedle sebe na trhu může existovat i několik obchodních firem nejen stejného, ale samozřejmě i obdobného znění (připomínám však, že ani tyto obchodní firmy obdobného znění nesmí být zaměnitelné). Toto je možné i u doménových jmen.

Je zřejmé, že ve vztahu obchodních firem k doménovým jménům mohou vznikat a v praxi také vznikají obdobné problémy jako v případě vztahu ochranných známek i jmen veřejně známých osobností k doménovým jménům. I zde dochází k různým případům zneužití obchodních firem, a to ať již formou používání daného doménového jména osobou, která není současně podnikatelem podnikajícím pod obchodní firmou stejného či obdobného znění, např. za účelem obrácení pozornosti ke svým aktivitám, či za účelem blokace daného doménového jména

spojené s nabídkou jeho odprodeje podnikali, který podniká pod obchodní firmou stejného nebo obdobného znění.

Jak již bylo uvedeno, má obchodní firma také funkci propagační a funkci soutěžní. Je třeba konstatovat, že právě tyto funkce jsou většinou důvodem, proč si určité subjekty nechávají zaregistrovat doménová jména shodného nebo obdobného znění, jako jsou obchodní firmy některých podnikatelských subjektů. A především právě z těchto důvodů pak také vznikají problémy, které je nutné řešit ve vztahu mezi doménovými jmény a obchodními firmami. Někdy je dost obtížně prokazatelné, že dochází ke zneužití obchodní firmy. Ale např. na rozdíl od ochranné známky je zde výhodou to, že obchodní firma se nezapisuje pro určité výrobky a služby. Je sice pravdou, že do obchodního rejstříku se vedle obchodní firmy zapisuje mimo dalších údajů také předmět činnosti daného podnikatele, ovšem v tomto případě je nutné posuzovat možnost zaměnitelnosti nejen pouze ve vztahu k tomuto předmětu činnosti daného podnikatele, ale z hlediska obecnějšího. Je zde však třeba mít na zřeteli, že v případě doménového jména, které je shodné či obdobné s obchodní firmou (zde by se spíše mělo hovořit o firemním kmeni) nelze hovořit o zaměnitelnosti v pravém slova smyslu, neboť ta je relevantní pouze v případě obchodních firem navzájem. Spíše jsou zde zneužívány právě výše uvedené další funkce obchodní firmy.

V případě obchodní firmy je možné tedy konstatovat, že u každého podnikatelského subjektu, který vyvíjí svou podnikatelskou činnost na dostatečně velkém území, lze téměř vždy hovořit o zneužití jeho obchodní firmy v případě, kdy jiný podnikatel provozuje webové stránky pod doménovým jménem shodným či obdobným s obchodní firmou daného podnikatele bez ohledu na to, jaký druh výrobků nebo služeb na webové stránce podnikatel prezentuje, nesvědčí-li mu k danému pojmenování žádná práva (nepodniká-li pod shodnou či obdobnou obchodní firmou, nevlastní-li ochrannou známku shodného či obdobného znění apod.).

Pro úplnost je třeba ještě dodat, že stejně jako např. u ochranných

známek je u obchodních firem problémem spekulativní registrace obchodní firmy jako doménového jména, kdy držitel toto doménové jméno neužívá. Přestože často takovému držiteli nesvědčí k doménovému jménu žádná práva, je dosti obtížné dosáhnout převodu takového doménového jména na podnikatele podnikajícího pod obchodní firmou shodného znění (toto se povedlo právě České pojišťovně, a.s. v případě doménového jména ceskapojistovna.cz, které však svědčila jak práva k obchodní firmě, tak práva k ochranným známkách).

3. Označení původu a zeměpisné označení

Označení původu a zeměpisné označení jsou nehmotnými statky, jejichž funkcí je informovat spotřebitele o tom, že dané zboží má určité vlastnosti, které vyplývají z jeho původu.

Tyto nehmotné statky však také samozřejmě mají velký význam pro samotné producenty, neboť takto označené zboží je často vyhledáváno spotřebiteli právě pro jeho specifické vlastnosti. Zatímco označení původu je možné pokládat za tradiční právní institut, zeměpisné označení je institutem novým, který pronikl do našeho práva v souvislosti s integrací České republiky do Evropské unie.

Charakteristické je označení původu především ve spojení se zemědělskými výrobky (např. kvalitní šumivé víno ve spojení s oblastí Champagne ve Francii či znojemské okurky). Ne vždy se však podaří zachovat označení původu pouze pro kvalitní výrobky pocházející z dané zeměpisné oblasti a občas dochází k tzv. zdruhování daného označení (např. Pilsen, tedy „plzeňské“ je celosvětově užívaným označením pro pивní ležák).

Historie

Předně je třeba uvést, že vývoj problematiky označení původu je úzce spjat s problematikou nekalé soutěže. V této souvislosti je třeba se zmínit o zák. č. 5/1924 Sb. z. a n., o označování původu zboží, který byl přijat v návaznosti na přistoupení Československé republiky k Madridské

dohodě o potlačování falešných nebo klamavých údajů o původu zboží. Zvláštní úprava týkající se označování původu zboží byla pak v zák. č. 111/1927 Sb. z. a n., o ochraně proti nekalé soutěži, konkrétně v ustanovení § 4 až § 9. Avšak, co se považuje za označení původu zboží zde nebylo nijak definováno a z obsahu daných ustanovení je zřejmé, že zde šlo v podstatě o jakékoliv označení původu bez ohledu na to, že by s ním byly spojovány nějaké zvláštní vlastnosti zboží.

Na základě tohoto zákona bylo ovšem vydáno dodnes platné vládní nař. č. 54/1936 Sb., o okrskovém pojmenování "Třeboňský kapr". Zde již o ochraně označení původu ve spojení se zvláštními vlastnostmi zboží hovořit lze, i když v tomto případě šlo pouze o konkrétní úpravu.

Zákon týkající se označení původu ve spojení se zvláštními vlastnostmi výrobků byl vydán až v roce 1973 s účinností od 1. února 1974 pod č. 159/1973 Sb., o ochraně označení původu výrobků.

Současná právní úprava

V současnosti je daná problematika upravena zák. č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele (ZOOPZO).

Objekt (předmět)

Nepřímými objekty jsou zde označení původu zboží a zeměpisné označení.

Označením původu zboží se dle ustanovení § 2 písm. a) ZOOPZO rozumí název oblasti, určitého místa nebo země (dále jen "území") používaný k označení zboží pocházejícího z tohoto území, jestliže kvalita nebo vlastnosti tohoto zboží jsou výlučně nebo převážně dány zvláštním zeměpisným prostředím s jeho charakteristickými přírodními a lidskými faktory a jestliže výroba, zpracování a příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území. Za označení původu pro zemědělské výrobky nebo potraviny jsou pokládána i tradiční zeměpisná nebo nezeměpisná označení pro zboží pocházející z vymezeného území, splňuje-li takové zboží ostatní podmínky podle tohoto ustanovení.

Podle ustanovení § 2 písm. b) ZOOPZO se pak zeměpisným označením rozumí název území používaný k označení zboží pocházejícího z tohoto území, jestliže toto zboží má určitou kvalitu, pověst nebo jiné vlastnosti, které lze přičíst tomuto zeměpisnému původu, a jestliže výroba nebo zpracování anebo příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území.

Jak je z výše uvedeného patrné, označení původu představuje silnější vazbu mezi daným územím a vlastnostmi příslušného zboží, neboť tyto vlastnosti jsou dány výlučně či převážně faktory působícími na daném území. Naproti tomu mezi zeměpisným označením a daným územím tak silná vazba není, neboť zde postačí, aby byla splněna podmínka, že určitou kvalitu, pověst nebo jiné vlastnosti zboží lze přičíst zeměpisnému původu a současně, že výroba, zpracování anebo příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území (tedy je zde použit obrat „lze přičíst“ na rozdíl od striktního „jsou výlučně nebo převážně dány“ u označení původu). Přes výše uvedené rozdíly mezi označením původu a zeměpisným označením, je úprava práv k těmto nehmotným statkům v ZOOPZO v podstatě shodná.

Funkce označení původu a zeměpisného označení

Co se týká označení původu a zeměpisného označení, je zcela zřejmé, že tyto nehmotné statky plní především funkci propagační a pak také funkci soutěžní. Domnívám se, že k tomu se zde navíc přiřazuje i funkce informační, neboť použití těchto nehmotných statků má nepochybně také za cíl informovat spotřebitele o tom, že daný podnikatel nabízí zboží určitých vlastností či kvality (tedy nejen, že zboží pochází z určité oblasti).

Subjekty (účastníci)

O zápis do rejstříku vedeného Úřadem průmyslového vlastnictví může požádat buď sdružení výrobců nebo zpracovatelů určitého zboží z daného území nebo jednotlivá fyzická či právnická osoba, pokud příslušné zboží na daném území vyrábí, zpracovává nebo připravuje sama

[§ 5 odst. 1 ZOOPZO]. Ovšem právo užívat dané označení má poté, co je zapsáno do rejstříku, každý, kdo vyrábí, zpracovává a připravuje zboží s odpovídající kvalitou či vlastnostmi na vymezeném území, aniž by musel být registrován [§ 8 odst. 2 ZOOPZO].

Obsah

Jak vyplývá z předchozího odstavce, zákon pouze obecně stanoví, že určitý okruh osob má právo daná označení užívat. Toto užívání již podrobněji nspecifikuje, specifikuje pouze proti jakým jednáním jsou daná označení chráněna (k tomu viz níže).

Označení původu a zeměpisné označení nevznikají jako nehmotné statky až registrací, ale přirozeným vývojem. Zápisem do rejstříku vedeného Úřadem průmyslového vlastnictví však vzniká jejich ochrana [§ 8 odst. 1 ZOOPZO].

Žadatel o zápis daného označení původu může u Úřadu průmyslového vlastnictví požádat o změnu specifikace, zejména se zřetelem k vývoji v oblasti vědeckých a technických znalostí nebo z důvodu nového vymezení území [§ 9 ZOOPZO].

Zákon také stanoví, kdy lze zápis daných označení zrušit [§ 11 odst. 1 ZOOPZO]

K označení původu a zeměpisné označení pak není možné poskytnout licenci ani je poskytnout jako zástavu [§ 8 odst. 3 a odst. 4 ZOOPZO].

Ochrana

Jaká je daným označením poskytována ochrana a čeho je možné se domáhat při ohrožení či poškození práv je pak upraveno v ustanovení § 23 a násl. ZOOPZO.

Mimo jiné jsou daná označení chráněna především proti jakémukoliv obchodnímu užití zapsaného označení na zboží, na něž se zápis nevztahuje, pokud je toto zboží srovnatelné se zbožím zapsaným pod tímto označením nebo pokud užívání tohoto označení těží z dobré pověsti chráněného označení. Zákon ovšem obsahuje také velmi široce formulované

ustanovení, dle kterého jsou daná označení chráněna především proti všemu ostatnímu (než výslovně uvedenému) jednání, které by mohlo vést ke klamným domněnkám o skutečném původu zboží [viz § 23 odst. 1 písm. d) ZOOPZO].

ZOOPZO umožňuje, aby se určitých práv domáhal každý (bez ohledu na to, zda mu svědčí nějaká práva k zapsanému označení). Každý se může domáhat, aby bylo zakázáno užívat zapsané označení pro srovnatelné zboží, které nesplňuje podmínky pro užívání označení původu či zeměpisného označení, a aby zboží označené způsobem, jímž došlo k ohrožení nebo porušení práv ze zapsaného označení původu, popřípadě zeměpisného označení, bylo staženo z trhu [viz § 24 ZOOPZO].

Ochrana práv je zde obdobně jako u ochranných známek zabezpečena také ZVPPV.

Trvání právní ochrany

Ochrana označení původu a zeměpisného označení trvá po dobu registrace, která je časově neomezená.

Mezinárodní úmluvy

Také v případě označení původu je třeba vzpomenout Pařížskou úmluvu na ochranu průmyslového vlastnictví.

Daná problematika je však upravena především v Madridské dohodě o potlačování falešných nebo klamavých údajů o původu zboží z r. 1891 - vyhl. č. 64/1963 Sb. (tato dohoda se vztahuje na označení původu v širším slova smyslu, tedy nejen ve smyslu definice obsažené v ZOOPZO, a jde tedy spíše o úpravu výslovně nekalosoutěžního charakteru) a zejména pak v Lisabonské dohodě na ochranu označení původu a jejich mezinárodním zápisu z r. 1958 - vyhl. č. 67/1975 Sb. (u této dohody lze hovořit o označení původu jako o nehmotném statku obdobně jako u ZOOPZO, a jak patrně i z názvu, upravuje především režim mezinárodního zápisu označení původu).

Ustanovení o označení původu, resp. zeměpisném označení nalzáme také ve dvou dohodách, které jsou součástí Dohody o zřízení

Světové obchodní organizace /WTO/, a to jednak ve Všeobecné dohodě o clech a obchodu a především pak v Dohodě o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví /TRIPS/. Zeměpisná označení jsou v poslední jmenované dohodě zahrnuta mezi ostatní předměty průmyslové vlastnictví, resp. nehmotné statky.

Právo Evropské unie

V souvislosti s označením původu, resp. zeměpisným označením bych chtěl upozornit alespoň na následující předpisy Evropské unie:

- nařízení Rady č. 2081/92/EHS ze dne 14. července 1992 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských výrobků a potravin;

- nařízení Komise č. 383/2004/ES ze dne 1. března 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady č. 2081/92/EHS, pokud jde o přehled hlavních bodů specifikací produktů;

- nařízení Komise č. 2400/96/ES ze dne 17. prosince 1996 o zápisu určitých názvů do Rejstříku chráněných označení původu a chráněných zeměpisných označení podle nařízení Rady č. 2081/92/EHS o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin;

- nařízení Komise č. 1107/96/ES ze dne 12. června 1996 o zápisu zeměpisných označení a označení původu podle postupu stanoveného v článku 17 nařízení Rady č. 2081/92/EHS.

Vztah označení původu, zeměpisného označení a doménových jmen

I když oproti předešlým nehmotným statkům není vztah mezi označením původu (resp. zeměpisným označením) a doménovými jmény tak významný, resp. frekventovaný, i v tomto případě není vyloučené, aby text označení původu byl shodný či obdobný s doménovými jmény, z čehož mohou vyplývat střety zájmů podnikatelů oprávněných užívat dané označení původu a držitelů doménových jmen, kteří žádné právo k danému označení původu nemají, a přesto si doménové jméno obsahující označení původu nechali zaregistrovat. Jestliže by k takovému konfliktu došlo, bylo

by nutné považovat ve většině případů takovýto konflikt za dosti závažný.

V případě, že by pod takovým doménovým jménem provozoval jeho držitel webová stránka, domnívám se, že by toto bylo v rozporu s ustanovením § 8 odst. 2 ZOOPZO, dle kterého je označení původu oprávněn užívat takový subjekt, jehož se označení původu týká, každý, kdo vyrábí, zpracovává a připravuje zboží s odpovídající kvalitou či vlastnostmi na vymezeném území.

4. Autorské dílo

Jak jsem již výše uvedl, vztah mezi autorským dílem a doménovým jménem je spíše záležitostí okrajovou. Přesto zde určitá vazba nepochybně existuje a proto jsem se rozhodl v této práci věnovat velmi stručně i této problematice.

Historie

O určité úpravě v oblasti autorského práva lze u nás hovořit již od r. 1811. OZO totiž obsahoval úpravu smlouvy nakladatelské [§ 1172 a § 1173 OZO].

Současná právní úprava

Ochrana práv k autorskému dílu je garantována ustanovením čl. 34 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, kde je uvedeno: „Práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti jsou chráněna zákonem.“

Autorská práva upravuje v současnosti zák. č. 121/2000 Sb., autorský zákon (AZ).

Ustanovení § 1 AZ upravuje práva autora k jeho dílu, další práva s právem autorským související (např. práva výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu či právo výrobce zvukově obrazového záznamu k jeho záznamu), práva pořizovatele k jím pořízené databázi, ochranu práv podle tohoto zákona a kolektivní správu práv autorských a práv souvisejících s autorským právem. Z hlediska vztahu k doménovým jménům je zajímavá především úprava práv autora k jeho dílu a ochrana těchto práv.

Za předmět autorského práva (autorské dílo) je dle ustanovení § 2 odst. 1 AZ považováno dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam. Zákon pak dále v tomto ustanovení příkladně uvádí, co je možné konkrétně za autorské dílo považovat (např. dílo vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo fotografické, dílo audiovizuální atd.). Dle ustanovení odst. 2 tohoto paragrafu se za autorské dílo považuje též počítačový program, je-li původní v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvořem, a také databáze (jako autorské dílo souborné).

Domnívám se, že další podrobnější rozbor právní úpravy autorského práva v obecné rovině není z hlediska tématu této rigorózní práce potřebný.

Vztah autorských děl a doménových jmen

Přestože jsem výše uvedl, že vztah mezi autorskými díly a doménovými jmény je spíše okrajový a úpravou autorských práv jsem se podrobněji nezabýval, chtěl bych zde přece jen upozornit na některá ustanovení AZ, ze kterých je možné tento vztah dovozovat.

Dle ustanovení § 2 odst. 3 AZ se autorské právo vztahuje nejen na dokončené autorské dílo, ale i na jeho jednotlivé vývojové fáze a části, včetně názvu a jmen postav, pokud splňují podmínky podle ustanovení § 2 odst. 1 AZ nebo podle ustanovení § 2 odst. 2 AZ, jde-li o předměty práva autorského v něm uvedené. Zajímavý je zde výslovně zmíněný název a jména postav. Tato označení mohou být bezpochyby použita jako doménová jména a mohou vyvolat konflikt mezi použitím doménového jména a autorskými právy. Toto by se mohlo týkat například registrovaných doménových jmen jako maxipefik.cz nebo vilaamalka.cz.

Vztah mezi autorskými díly a doménovými jmény lze najít také v ustanovení § 45 AZ, dle kterého do autorského práva zasahuje mimo jiné ten, kdo pro své autorské dílo používá názvu již použitého po právu jiným autorem pro dílo stejného druhu, jestliže by to mohlo vyvolat nebezpečí

záměny obou děl, pokud nevyplývá z povahy díla nebo určení jinak.

Vzhledem k tomuto ustanovení by název určitého autorského díla neměl být podle mého názoru bez ohledu na to, zda je sám považován za autorské dílo, doménovým jménem v případě, kdy je na příslušných internetových stránkách publikováno dílo stejného druhu, a toto by mohlo vyvolat nebezpečí záměny obou děl.

Pro úplnost je třeba ještě dodat, že vztah k autorskému právu nemusí vždy nutně znamenat pouze konflikt mezi názvem již existujícího autorského díla či názvem literární postavy, ale není vyloučeno, že určité doménové jméno by samo o sobě mohlo být autorským dílem.

V. DOMÉNOVÁ JMÉNA A ÚPRAVA V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE

Úvod

Pokud jde o standardní generické domény a národní domény první úrovně (samozřejmě s výjimkou domény .eu), zde je třeba konstatovat, že do současné doby není proces úpravy práv k těmto doménám evropským právem nijak ovlivněn.

První ucelenější představy o právním režimu domény .eu pak byly rozpracovány v souvislosti s tzv. iniciativou eEurope 2002, schválenou Evropskou radou na zasedání v Lisabonu ve dnech 23. a 24. března 2000.

Problematika domény .eu je nyní řešena přímo předpisy Evropské unie, a to nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 733/2002/ES ze dne 22. dubna 2002 o zavádění domény nejvyšší úrovně .eu a tzv. Public Policy Rules for .eu, tedy Pravidly veřejné politiky pro .eu (nařízení Evropské komise č. 874/2004/ES ze dne 28. dubna 2004, kterým se stanoví obecná pravidla pro zavádění a funkce domény nejvyšší úrovně .eu a zásady, jimiž se řídí registrace).

Úvodem je třeba konstatovat, že zavedení evropské domény nebylo záležitostí jednoduchou. Hned zpočátku přípravy vyvstala poměrně

zajímavá otázka, a to, zda by měla být doména .eu doménou ccTLD či doménou gTLD. Evropská unie není státním útvarem, ale nadnárodní organizací, i když stupeň integrace mezi jednotlivými členskými státy je v tomto případě vysoký. Nakonec bylo rozhodnuto, že doména .eu bude registrována jako ccTLD.

Samozřejmě rozhodnutí, zda zavést tuto doménu nebylo a není jen rozhodnutím Evropské unie, potažmo jejích členů. Evropská unie se na tom musela dohodnout s organizací ICANN. Příslušnou smlouvu s ICANN pak uzavíralo konsorcium EURid, které bylo Evropskou komisí vybráno za správce domény .eu, přičemž žádosti o registraci vyřizují jednotliví akreditovaní registrátoři.

Přínos domény .eu

Při úvahách o zavedení domény .eu bylo samozřejmě zásadní vyjasnit si, zda tato doména bude přínosem, a zhodnotit pozitiva a negativa tohoto kroku. Již v počátcích tohoto procesu přišla Evropská unie s pracovním dokumentem²⁶, ve kterém byla vyzvána odborná veřejnost k diskusi ohledně zavádění domény .eu. V reakci na ohlasy na tento dokument vyzvala Evropská komise Evropský parlament, aby se touto problematikou začal zabývat.

Pokud jde o smysl zavedení domény .eu, již od počátku převážily názory, že evropská doména bude jednoznačně přínosem. Základní přínos je spatřován v oblasti hospodářské, kdy zavedení společné domény pro celoevropský trh může významným způsobem přispět k dalšímu rozvoji tohoto jednotného evropského trhu. Také možnost deklarace evropské příslušnosti podnikatelů vůči trhům vně Evropské unie je pokládána za poměrně významný hospodářský faktor. Přínos evropské domény ovšem podle většinového názoru nemá spočívat pouze v povzbuzení dalšího rozvoje v oblasti hospodářské, ale doména by měla poskytovat nový prostor i pro rozvoj v oblasti společenských, kulturních a politických vztahů mezi občany států Evropské unie. To vše je možné hodnotit jako

významný krok při budování společné evropské identity.

V souvislosti s evropskou doménou je třeba ještě uvést, že jsou zde značnou výhodou již poměrně rozsáhlé zkušenosti s internetovými doménami. V této souvislosti je také třeba připomenout, že hlavním problémem zde nebylo ani tak zavedení samotné domény .eu, ale zásadním otázkou, na kterou bylo třeba se soustředit, bylo nastavení pravidel pro registraci domén druhé úrovně pod touto vrcholovou doménou.

Současná právní úprava

Základem této právní úpravy je tedy nařízení č. 733/2002/ES, na které navazuje nařízení č. 874/2004/ES.

V mezích těchto právních předpisů pak byla přijata organizací EURid, která vede rejstřík doménových jmen pod doménou .eu, příslušná pravidla a podmínky registrace. Z nich jsou z hlediska této práce podstatné především Podmínky registrace doménového jména .eu a Pravidla registrace doménového jména .eu. Dále pak byla přijata například Pravidla pro zveřejňování informací o doménových jménech .eu (WHOIS) či Pravidla řešení sporů týkajících se domén .eu atd.

Na dokumenty organizace EURid pak dále navazují pravidla jednotlivých registrátorů.

Lze konstatovat, že výše uvedená nařízení Evropské unie jsou právními předpisy s přímou působností v jednotlivých zemích Evropské unie, která upravují veškeré základní aspekty týkající se vrcholové domény .eu a registrace domén druhé úrovně pod touto vrcholovou doménou.

Předmětem úpravy obsažené v těchto nařízeních Evropské unie jsou např. obecná pravidla pro zavádění domény .eu, včetně zásad pro registraci domén druhé úrovně pod touto vrcholovou doménou, kde se mimo jiné v obecné rovině stanoví, kdo může vést rejstřík doménových jmen pod doménou .eu, kdo může tato doménová jména registrovat, jakým subjektům mohou být doménová jména pod doménou .eu registrována, jaká doménová jména mohou být registrována,

²⁶ The Creation of the .EU Internet Top Level Domain – COM/2000/153

jaký by měl být postup při registraci (za základní je považováno pravidlo "kdo dřív přijde, je dřív na řadě"; to však není aplikováno neomezeně), zabývají se problematikou ochrany práv duševního vlastnictví, resp. nehmotných statků (ochranných známek, označení původu atd.), včetně otázek spekulativní a zneužívající registrace, stanoví pravidla pro převody, přechody a rušení doménových jmen, dobu registrace, zabývají se otázkami řešení sporů atd.

Objekt (předmět)

Za nepřímý objekt je zde třeba považovat doménové jméno pod doménou vrcholové úrovně .eu.

Funkce doménového jména

Funkce doménového jména byly v obecné rovině popsány výše u doménového jména pod doménou vrcholové úrovně .cz.

Zde je však třeba ještě upozornit na preambuli nařízení č. 733/2002/ES, z níž mimo jiné vyplývá, že používání doménového jména pod doménou .eu by mělo podpořit elektronický obchod v rámci Evropské unie [čl. 1 preambule], podporovat používání internetových sítí a elektronického virtuálního tržiště [čl. 4 preambule], zlepšit interoperabilitu transevropských sítí [čl. 5 preambule], zviditelnit vnitřní trh Evropské unie na elektronickém virtuálním tržišti a jasně identifikovat spojení s Evropskou unií [čl. 6 preambule], urychlit využívání výhod informační společnosti v Evropě jako celku, napomoci při integraci budoucích členských států do Evropské unie a přispět k potírání nebezpečí digitální propasti ve vztahu k sousedním státům [čl. 7 preambule] a přispět k prezentaci Evropské unie v globálních informačních sítích [čl. 10 preambule].

Z výše uvedeného je vidět, jaký význam přikládá doménovým jménům Evropská unie a že zdaleka již nejde pouze o primární funkce doménových jmen.

Subjekty (účastníci)

Z čl. 4 odst. 2 písm. b) nařízení č. 733/2002/ES vyplývá, že oprávněnými subjekty jsou zde podniky, jejichž sídlo, správní ústředí nebo hlavní provozovna se nachází na území Evropské unie, nebo organizace usazené v Evropské unii, aniž by bylo dotčeno použití vnitrostátních právních předpisů, nebo fyzické osoby s bydlištěm v Evropské unii. A také státní úřady členských států Evropské unie a orgány Evropské unie.

Některé z těchto subjektů pak měly určitá přednostní práva při registraci doménového jména v tzv. sunrise period (např. státní úřady a držitelé registrovaných ochranných známek či následně obchodní společnosti, které si chtěly zaregistrovat obchodní firmu či název výrobku).

Obsah

Základní práva a povinnosti držitele doménového jména lze nalézt v Podmínkách registrace doménového jména .eu.

V části 10. odst. 1 těchto podmínek je uvedeno, že při registraci doménového jména získává držitel omezené, převoditelné, prodloužitelné, výhradní právo používat doménové jméno během období registrace (tedy období jednoho roku, které lze prodlužovat), pokud není v ostatních dokumentech upravující registraci stanoveno jinak. Dále je zde uvedeno, že držitel nemůže uplatňovat žádná jiná práva než ta, která jsou zde uvedena.

Základní povinnosti jsou pak obsaženy především v části 3. Podmínek registrace doménového jména .eu. Mezi tyto povinnosti patří např. povinnost používat doménové jméno způsobem, který neporušuje žádná práva třetích stran, platné zákony nebo předpisy, včetně diskriminace na základě rasy, jazyka, pohlaví, náboženství nebo politického názoru a dále povinnost nepoužívat doménové jméno ve zlé víře nebo k jakýmkoliv nezákonným účelům.

Kdy doménové jméno vzniká a od kdy jsou tedy práva k němu chráněna, lze dovozovat z části 6. odst. 1 Podmínek registrace doménového

jména .eu, kde je stanoveno, že období registrace doménového jména začíná dnem registrace.

V předpisech také nalezneme pravidla pro zrušení registrace doménového jména, a to jak ze strany držitele, tak ze strany organizace EURid i registrátora, který však může další podrobnosti upravit ve svých předpisech (např. obchodních podmínkách).

Doménové jméno lze také převádět a je umožněn i jeho přechod na právního nástupce. Co se týká převodu, čl. 2 nařízení č. 874/2004/ES stanoví, že jména domén zaregistrovaných pod doménou nejvyšší úrovně .eu jsou převoditelná pouze na strany způsobilé k registraci doménového jména pod doménou .eu. Přechod doménového jména pak v obecné rovině řeší čl. 19 tohoto nařízení (odst. 1 řeší přechod v rámci dědictví u fyzické osoby, odst. 2 pak přechod doménového jména z podniku, právnické nebo fyzické osoby nebo organizace, jež se během období registrace doménového jména stane předmětem úpadkového řízení, likvidace, skončení činnosti, likvidace soudním příkazem nebo jiného podobného řízení podle vnitrostátního práva).

Ochrana

Řešení sporů ohledně daných doménových jmen je primárně založeno na mimosoudním arbitrážním řízení. Rámec pro tento postup stanoví čl. 4 odst. písm. d) nařízení č. 733/2002/ES ve spojení s čl. 5 odst. 1 tohoto nařízení.

Podle čl. 22 odst. 1 nařízení č. 874/2004/ES pak lze vyvolat postup mimosoudního řešení sporů, pokud je registrace spekulativní nebo zneužívající ve smyslu čl. 21 tohoto nařízení nebo je rozhodnutí přijaté rejstříkem v rozporu s tímto nařízením nebo s nařízením č. 733/2002/ES.

Podle odst. 2 stejného článku je účast na postupu mimosoudního řešení sporů povinná pro držitele doménového jména a pro organizaci spravující rejstřík (EURid).

Trvání právní ochrany

Podle části 6. odst. 1 Podmínek registrace doménového jména .eu je doménové jméno registrováno vždy na jeden rok s možností dalšího prodloužení.

Na rozdíl od pravidel registrace pod doménou .cz nestanoví žádné předpisy, podmínky ani pravidla registrace doménových jmen pod doménou .eu maximální omezení doby registrace a tedy ani maximální dobu ochrany doménového jména.

Závěrem k doménovým jménům pod doménou vrcholové úrovně .eu

Vzhledem k tomu, že nařízení Evropské unie jsou v jednotlivých zemích Evropské unie obecně a přímo závazná, stávají se součástí jejich právního řádu a mají v případě rozporu se zákony dané členské země přednost, pak lze konstatovat, že práva k doménovému jménu jsou v našem právním řádu přece jen upravena, i když se to přímo netýká doménového jména pod doménou .cz a ani doménového jména obecně.

VI. MOŽNOSTI BUDOUCÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY PRÁV K DOMÉNOVÝM JMÉNŮM

Závěrem této práce bych se tedy chtěl zamyslet nad tím, zda je současný právní stav v oblasti k doménovým jmen v České republice vyhovující či zda by bylo vhodné jej změnit a případně jak.

V odborné literatuře spíše převládá názor, že současný stav věci není příliš optimální a mělo by dojít k určitým změnám, ovšem při zachování stávající koncepce, kdy je daná úprava založena pouze na normotvorbě nestátní organizace, přičemž stát by do toho v podstatě neměl nijak zasahovat. Práva k doménovým jménům by tedy neměla být předmětem zvláštní právní úpravy.

Ač tedy patrně zastávám názor menšinový, domnívám se naopak, že by bylo přínosné, pokud by zvláštní právní úprava přijata byla. Tato

právní úprava by podle mého nemusela ani tak klást důraz na samotný proces registrace, co se technické a organizační stránky věci týká (i když ani to by nemělo být opomíjeno), ale jejím hlavním smyslem by měla být snaha o minimalizaci nežádoucích jevů spojených s registrací doménových jmen a jejich následným užíváním. Zvláštní právní úprava by mohla jednoznačněji nastavit hranice chování dotčených subjektů, neboť je sice pravda, že je možné mnoho problémů spojených s doménovým jménem řešit za pomoci stávajících právních institutů, potíží je ovšem například v tom, že se zde v souvislosti s existencí Internetu bezpochyby rozvolnily meze interpretace těchto klasických právních institutů. Jinými slovy, mnoho subjektů nevnímá porušování práva v prostředí Internetu za tak závažné jako za jiných okolností.

Vystávají také další nové otázky. Například zda je vhodné, aby některé v současnosti právem chráněné nehmotné statky byly využívány způsobem, který zákon sice nezakazuje, ale z hlediska společenského jde o jevy evidentně negativní.

Podle mého názoru zde již došlo k vytvoření takových společensko-ekonomických podmínek, při nichž je žádoucí, aby práva k doménovým jménům byla právním předpisem upravena.

Podívejme se třeba na úpravu nekalé soutěže v ObchZ. I v tomto případě si můžeme položit otázku, zda a z jakých důvodů je nezbytné podrobně upravovat v zákoně právo nekalé soutěže. Mám za to, že bychom i tady za určitých okolností vystačili s obecnými právními instituty, především s ustanovením o dobrých mravech obecně, popř. se stručným ustanovením o dobrých mravech hospodářské soutěže [§ 44 odst. 1 ObchZ]. I zde jsou podle mého názoru jednotlivé skutkové podstaty podrobně upraveny především z preventivních důvodů.

Jak už je z předešlého výkladu zřejmé, doménová jména mají nejen funkci komunikační, resp. funkci vyhledávací, ale i další funkce, které jsou z hlediska jeho hospodářské využitelnosti velmi významné. Jde o funkci propagační, soutěžní a informační. Domnívám se, že potřeba ochrany

doménového jména je i s ohledem na tyto funkce věcí zásadního významu. Vždyť například ani u obchodní firmy nejsou primárními funkcemi funkce propagační a soutěžní. Je však nepochybné, že i vzhledem k těmto aspektům je úprava práv k obchodní firmě ObchZ tak podrobná a tento nehmotný statek je dokonce chráněn i trestním právem. Proč by tedy u doménového jména, kde sekundární funkce propagační a soutěžní nabyly v současnosti na významu, nemělo být postupováno obdobně.

Zvláštní úprava práv k doménovým jménům by podobně jako např. u ochranných známek, obchodních jmen a dalších označení mohla znamenat významnou prevenci před některými nechtěnými jevy.

Často se také argumentuje tím, že v současné době, kdy je problematika doménových jmen v podstatě teprve na počátku svého vývoje, není vhodné vytvářet zvláštní právní úpravu práv k doménovým jménům, neboť tato úprava by musela být nutně nedokonalá. Domnívám se ovšem, že současný stav znalostí, resp. zkušeností s problematikou doménových jmen již umožňuje přijmout takovou právní úpravu, která by byla přínosem.

O dokonalosti se ostatně nedá hovořit ani v současnosti. Tato pravidla jsou jakýmsi obchodními podmínkami soukromoprávní osoby, která je může kdykoliv jednostranně měnit.

Také smlouvy, resp. obchodní podmínky jednotlivých registrátorů jsou často jednostranně výhodné právě pro registrátora, nikoliv však pro žadatele o doménové jméno, resp. držitele doménového jména. Tyto smluvní dokumenty musí samozřejmě respektovat podmínky obsažené v Pravidlech registrace doménových jmen v ccTLD .cz vydaných sdružením CZ.NIC. Přesto však zůstává dost prostoru pro stanovení vlastních podmínek jednotlivých registrátorů (ve smluvních podmínkách registrátora lze pak najít např. i pravidlo, že v případě rozporu mezi smlouvou (tedy oboustranně podepsovaným dokumentem) a obchodními podmínkami registrátora (které může registrátor jednostranně měnit) mají přednost ustanovení obchodních podmínek registrátora).

Nevidím žádný zvláštní důvod k tomu, aby státní orgány zajišťovaly veškerou činnost spojenou s doménovými jmény, i když nevylučuji, že správu doménových jmen by mohl převzít např. Úřad průmyslového vlastnictví. Stejně tak by to ovšem mohl být jako dosud soukromoprávní subjekt vybraný ve výběrovém řízení, který by získal příslušnou licenci. Dokážu si představit, že obdobně jako v Evropské unii by mohla být v tomto případě pravidla registrace vytvářena pověřeným správcem v návaznosti na úpravu obsaženou v právním předpisu a schvalována příslušným státním orgánem. Zákon by pak stanovil pouze základní principy a základní pravidla registrace s tím, že důraz by měl být kladen především na ochranu před nežádoucími jevy spojenými s registrací. Zákon by mohl upravovat mimo jiné také pravidla, která by řešila kolize mezi právy k doménovým jménům a právy k jiným nehmotným statkům, stanovit výslovnou odpovědnost za obsah stránek provozovaných pod příslušným doménovým jménem apod.

Samotná registrace by stejně jako v současnosti mohla být zajišťována soukromými registrátory na komerční bázi, a to za zákonem stanovených podmínek. I zde by však měl zákon stanovit základní náležitosti smlouvy mezi registrátorem a žadatelem o doménové jméno.

Pokud jde o znalosti a zkušenosti, které je možné při přípravě daného právního předpisu využít, ty je samozřejmě možné čerpat nejen v našem právním prostředí, ale i v zahraničí. Inspirací může být např. výše popisovaná právní úprava Evropské unie v souvislosti se zavedením evropské domény .eu. Vždyť právě tato právní úprava danou problematiku poměrně podrobně řeší ve všech jejích aspektech, včetně například stanovení znaků spekulativní registrace. Dále dává účinný základ k řešení sporů o doménová jména mimosoudní cestou formou arbitrážního soudu, a to již tím, že stanoví, že pro správce (rejstřík) a držitele doménového jména je účast na postupu mimosoudního řešení sporů povinná. Naproti tomu, i když je v pravidlech sdružení CZ.NIC možnost řešení sporů o doménová jména v arbitrážním řízení také stanovena, je tento postup už

vzhledem k soukromoprávnímu charakteru správce domény .cz zcela neefektivní.

Především čl. 5 odst. 1 nařízení č. 733/2002/ES pak shrnuje některé ze základních oblastí, jež by mohly být podle mého názoru alespoň v základních rysech rozpracovány v samostatném právním předpisu ve vztahu k doméně .cz. Zde je uvedena oblast mimosoudního urovnání sporů, opatření zaměřených proti spekulativní a zneužívající registraci, oblast úpravy postupu při možném odebrání doménových jmen, jazykových otázek a otázek zeměpisných pojmů a oblast nakládání s právy duševního vlastnictví a s jinými právy.

Dokonce si myslím, že při případné přípravě zákona není nutné se omezit pouze na úpravu obsaženou v jiných zákonech, ale je možné využít i úpravu obsaženou v předpisech soukromoprávních organizací zabývajících se danou problematikou. Zde mám na mysli především pravidla Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (UDRP), která upravují jednotnou politiku řešení sporů týkající se doménových jmen. Tato pravidla byla přijata organizací ICANN za účelem boje proti doménovému pirátství a jak je vidět z čl. 17 preambule nařízení č. 874/2004/ES, nechala se jimi inspirovat i Evropská unie při přípravě předpisů pro doménu .eu.

Inspirací by také samozřejmě mohla být stávající úprava práv k nehmotným statkům v našich platných právních předpisech, kterou jsem v základních rysech nastínil výše, a to především úprava práv k ochranným známkám.

Ostatně to, že se doménové jméno dostává svým významem na úroveň těchto klasických nehmotných statků, dokládá například zájem o registraci doménových jmen pod doménou .eu nebo veřejné dražby doménových jmen, kde mohou dražená doménová jména dosahovat vysokých částek.

I když by převzetí odpovědnosti státu za oblast doménových jmen nepochybně zvýšilo nároky na státní aparát a tím i náklady státu, dle mého

názoru by toto současně přispělo k dalšímu rozvoji Internetu v České republice, jeho účelnějšímu využívání v hospodářské i nekomerční sféře. Mohlo by to také vést k poklesu soudních sporů, kterých bude jinak v budoucnu pravděpodobně přibývat.

To všechno jsou podle mého názoru důvody, proč by se měla odborná veřejnost vážně zabývat otázkou, zda již přece jen nenastaly vhodné společensko-ekonomické podmínky k úpravě práv k doménovým jménům (ve vztahu k doméně .cz) v rámci vnitrostátní úpravy v České republice. Znovu připomínám, že tak jako tak je již obdobná právní úprava (ve vztahu k doméně .eu) součástí našeho právního řádu.

Podle mého názoru by takový zákon měl v oblasti doménových jmen obsahovat minimálně:

- definici doménového jména;
- základní pravidla pro správu domény .cz a registraci doménových jmen pod touto doménou, v jejichž mezích by pak byla přijímána pravidla soukromoprávních subjektů správu a registraci zabezpečujících;
- určení subjektu, který je oprávněn spravovat doménu nejvyšší úrovně .cz (samozřejmě bude-li toto předjednáno s ICANN), popř. stanovení podmínek, za kterých může být udělena licence soukromoprávnímu subjektu, který by správu domény zajišťoval;
- základní charakteristiku subjektů, jež by měly být oprávněny k zajišťování registrace, a způsob jejich výběru;
- práva a povinnosti držitelů doménových jmen;
- pravidla pro tvorbu doménových jmen (např. vyloučení určitých pojmů pro doménová jména jako určitých zeměpisných pojmenování, která by mohla být rezervována pouze pro některé subjekty, hanlivých a neslušných slov atd.);
- ustanovení o ochraně před neoprávněným užíváním doménových jmen, především ve vztahu k právům k jiným nehmotným statkům;
- v rámci předešlého bodu pak např. kolizní pravidla upravující vztah mezi právy k doménovým jménům a právy k dalším nehmotným statkům,

které se mohou dostat s doménovými jmény do konfliktu;

- samozřejmě také základní charakteristiku spekulativní a zneužívající registrace;

- podmínky pro prodloužení registrace doménového jména, jeho možné odebrání (zrušení), převod a přechod;

- pravidla pro arbitrážní řízení včetně stanovení závaznosti takového řízení pro správce domény .cz, registrátory a držitele doménového jména.

Slovo závěrem

Nepředpokládám sice, že by tato práce nějak zásadně přispěla k tomu, aby byla v blízké budoucnosti v České republice práva k doménovým jménům právními předpisy upravena, podobně jako je tomu u dalších výše zmíněných nehmotných statků. Doufám ovšem, že by alespoň některé její závěry mohly být určitým přínosem do diskuse na toto téma.

Použitá literatura:

- Pelikánová R., Čermák K. Jr.: Právní aspekty doménových jmen, Linde Praha, a.s., r. 2000
- Knap K., Opltová M., Kříž J., Růžička M.: Práva k nehmotným statkům, Codex Praha, r. 1994
- Smejkal V.: Internet a paragrafy, Grada Publishing, r. 1999
- Devátý S., Toman P.: Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob, Linde Praha, r. 1999
- Knappová M., Švestka J. a kol.: Občanské právo hmotné, Svazek I., (3. aktualizované a doplněné vydání), ASPI Publishing, s.r.o., r. 2002
- Knap V., Švestka J., Jehlička O., Pavlík P., Plecítý V.: Ochrana osobnosti, Linde Praha a.s., r.1996
- Telec I.: Tvůrčí práva duševního vlastnictví, Masarykova univ. v Brně v nakl. DOPLNĚK, r.1994
- Kříž J.: Ochrana autorských práv v informační společnosti, Linde Praha, r.1999
- Vlček M.: Softwarové právo pro každý den, Grada, a.s., r. 1993
- Doc. JUDr. Jiří Ježek, CSc., doc. Ing. Jindřich Špaček, CSc., JUDr. David Štros, JUDr. Jiří Čermák, JUDr. Jan Matějka, Ing. Milan Kunz, JUDr. Karel Čermák, Jr., Ph. D., LL. M., doc. Ing. Ladislav Jakl, CSc., JUDr. Karel Čermák, doc. JUDr. Martin Boháček, CSc., Mgr. Filip Hruška, Ing. Karel Čada, prom. práv., Ing. Vratislav Dvořák, Ing. Pavel Novák: Prosazování práv z duševního vlastnictví, učební texty vzdělávacího systému projektu „Enforcement of Intellectual Property Rights“ (Phare 2001), r. 2003

Články

- Effenberger K.: Historie autorského práva v českých zemích od roku 1775 do roku 1945, Právní rádce str. 34, 5/1998
- Čermák K.: Držba a průmyslová práva, Bulletin advokacie 10/1999
- Pelikánová I.: Firemní právo v novém obchodním zákoníku, Právní praxe v podnikání, str. 1, 6/93
- Bartošíková M.: K obchodnímu jménu podnikatelů-fyzických osob, Obchodní právo, str. 2, 3/94

- Bartošiková M.: K právní úpravě obchodního jména v obchodním zákoníku, Právní rádce, str. 17, 3/94
- Teryngl J.: K možnostem ochrany dobrého jména právnické osoby, Právo a podnikání, 7/94
- Hajn P.: Ochrana právnické osoby podle § 19b občanského zákoníku, Právo a podnikání 10/1994, str. 2
- Tomsa M.: K obchodnímu jménu a jeho ochraně, Obchodní právo, 7-8/95
- Telec I.: O nehmotných statcích a duševním vlastnictví, str. 549, Právní rozhledy 11/1997
- Břeň M.: Obchodní jméno s.r.o., Obchodní právo, 3/2000
- Frimmel M.: Právní aspekty doménových jmen, str. I-XIV, Právní rádce č. 8/2000, příloha - praktická příručka
- Koubský P., Lejsek Z., Minařík I.: Zákulisí Internetu, Softwarové noviny, 2002
- Dohnal J.: Správa domény .cz, seminář. pro Soudcovskou unii ČR, Cz.NIC, 22.5.2003
- Kupka P.: Právní prostředky ochrany průmyslového vlastnictví, Právní rádce, 5/2003
- Dvořák T.: Označení fyzické osoby nezapsané v obchodním rejstříku, daně a právo v praxi, str. 13, 7/2003
- Kupka P.: Nová právní úprava ochranných známek, str. 13, Právní rádce 2/2004
- Černý M.: Doménová jména versus ochranné známky, www.epravo.cz, 29.10.2001
- Telec I., Tůma P.: Přehled práva duševního vlastnictví a jeho ochrany v České republice, Právní rádce str. 1, 2/2004
- Zálešák M.: Odzvoní spekulacím s doménami?, www.lupa.cz, 14.7.2000
- Polčák R.: Doménová autorita – pojem, význam, kritika, www.itpravo.cz, 31.1.2002
- Sehnalová J.: Práva na označení v cyberprostoru – jurisdikce a rozhodné právo (část I), www.itpravo.cz, 7.3.2002
- Polčák R.: Geografické označení v doménových jménech s gTLD, www.itpravo.cz, 18.3.2002
- Sehnalová J.: Práva na označení – jurisdikce a rozhodné právo (část II), www.itpravo.cz, 21.3.2002

- Sehnalová J.: Práva na označení – jurisdikce a rozhodné právo (část III) - www.itpravo.cz, 27.3.2002
- Šorm L.: Doménové jméno – dílo autorské?, www.lupa.cz, 5.4.2002
- Matejka J.: RE: Doménové jméno – dílo autorské (a otázky související), www.itpravo.cz, 15.4.2002
- Polčák R.: „EU“ – aktuálně k problematice evropské domény, www.itpravo.cz, 24.4.2002
- Polčák R.: Domény a právo proti nekalé soutěži (1) – Úvod, www.itpravo.cz, 29.10.2002
- Polčák R.: Domény a právo proti nekalé soutěži (2) – Znak generální klauzule, www.itpravo.cz, 13.11.2002
- Polčák R.: Domény a právo proti nekalé soutěži (3) – Typové případy, www.itpravo.cz, 18.2.2003
- Sehnalová J.: Řešení sporů v oblasti domén podle ICANN, www.itpravo.cz, 18.2.2003
- Hartmanová D.: Harmonizace v oblasti autorského práva, www.europeum.org, 30.3.2001